

talaia
agrupació excursionista
VILANOVA I LA GELTRÚ

REVISTA D'EXCURSIONISME

Núm. 294 - JULIOL 2008

HERBOLARI

L'ESPIGOL

Bio des de 1982

Herbes, dietètica, formatges i especialitats

GRAN ASSORTIT
DE PRODUCTES
ENERGÈTICS
PER A
ESPORTISTES

★ ★ ★

ESPECIALITZATS
EN PRODUCTES
ECOLÒGICS

Rambla de la Pau, 103 - Tel. i Fax 93 815 13 11 - 08800 Vilanova i la Geltrú - herbolarilespigol@gmail.com

TECNICS

INSTAL·LACIONS, S.C.C.L.

AIGUA

LLUM

GAS

CALEFACCIÓ

AIRE CONDICIONAT

REPARACIÓ D'ESCALFADORS

F
05

 607 298 548 - 93 814 32 46

Picapedrers, 3 - 08800 Vilanova i la Geltrú

CENTRAL DE VIAJES, S.A.

GC-11-MD

**LA VOSTRA AGÈNCIA DE CONFIANÇA
US OFERIM TOT TIPUS DE SERVEIS I PRODUCTES
A MÉS DE LA VENDA DE BITLLETS D'AVIÓ I VAIXELL**

**OFERTES ESPECIALS PER ALS SOCIS DE L'AE TALAIA
CONSULTEU-NOS... US ESPEREM!**

C. Sant Gregori, 10 - 08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

Tel. 93 814 43 53 - Fax 93 814 28 07

Adreça electrònica: abaeza@centralvia.es

FEROPTICA

Professionals de la visió i
l'audició

CENTRE AUDITIU AUTORIZAT

PHONAK Beltone

**AUDÍFONS: DIGITALS PROGRAMABLES, ANALÒGICS,
INVISIBLES, INTRA-AURICULARS O RETRO-AURICULARS**

C/ Josep Coroleu, 74
Tel. 93 815 74 72

Rambla Principal, 55
Tel. 93 814 38 62

08800 Vilanova i la Geltrú

Carrer Comerç, 4
Tel. 93 893 12 57
Fax 93 814 53 82
08800 Vilanova i la Geltrú
CIF G-58124702
http://www.aetalaia.cat
a/e: aetalaia@aetalaia.cat

Adherida a:
Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana
d'Espeleologia
Federació Catalana
d'Esports d'Hivern
Federació Catalana de
Càmping i Caravàning

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

REVISTA D'EXCURSIONISME

MARÇ DE 2008 - JUNY DE 2008 • Núm. 294

EDICIÓ

Agrupació Excursionista
Talaia

PRESIDENT

Salvador Belchi i Ibáñez

SECRETARI

Josep Domper i Garriga

RESPONSABLE WEB

Carles Gómez i Borràs

CONSELL DE REDACCIÓ

Josep Blanes i Minguez
Salvador Butí i Papiol
Jaume Esteban i Tarrasón
Pere Fernández i Llambrich
Blanca Forgas i Puigvert
Agustí Poch i Parés

IMPRESSIÓ

Gràfiques Uopart
C. Sant Antoni, 63
Sant Sadurní d'Noya
Tel. 93 891 03 12

DIPOSI T LEGAL

B-24.619-90
PREU DE VENDA
3,31 euros
TIRATGE
600 exemplars

Foto portada: Tuc de Lluçà

Fotografia: Carles Torras

Els articles publicats en aquesta revista expressen l'opinió dels autors i no reflecteixen necessàriament la de la Junta Directiva de l'Agrupació ni la del Consell de Redacció. En tot cas, l'A.E. Talaia donarà a conèixer el seu parer a través dels editorials o en articles o notes signades per la Junta.

Els articles que apareguin en aquesta revista podran ser reproduïts, total o parcialment, sempre que es mencioni el nom de l'autor o autors.

Normativa per publicar articles a la revista Talaia

Els socis, amics i col·laboradors que vulguin publicar articles en aquesta revista, caldrà que tinguin en compte les qüestions següents:

El tema de l'article cal que estigui relacionat amb les activitats pròpies de l'A.E. Talaia.

Els articles han de ser inèdits i escrits correctament en català, en suport magnètic (disquet PC) amb indicació del programa i versió. S'adjuntarà al disquet una còpia impresa en paper on s'indicarà el títol de l'article i el nom i cognoms (o pseudònim) de l'autor/a. En casos excepcionals, s'acceptaran articles escrits a màquina, en fulla DIN-A4 i a doble espai.

Els articles, amb les seves il·lustracions, no podran sobrepassar l'extensió màxima de 5 pàgines. El nombre màxim d'il·lustracions per article no serà superior a 10.

Les il·lustracions fotogràfiques (en paper o dispositiva) hauran de tenir una bona definició. Els peus de les il·lustracions i el nom de l'autor/a aniran escrits en un full a part, precedits d'un número que es repetirà al darrere de la il·lustració corresponent.

Els articles s'hauran de lliurar al Consell de Redacció o a la Secretaria de l'entitat, com a màxim a final del tercer mes de cada quadrimestre: febrer, juny i octubre.

Qualsevol canvi en aquesta normativa s'haurà de negociar amb el Consell de Redacció de la revista.

En col·laboració amb:

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social

AJUNTAMENT DE
VILANOVA I LA GELTRÚ

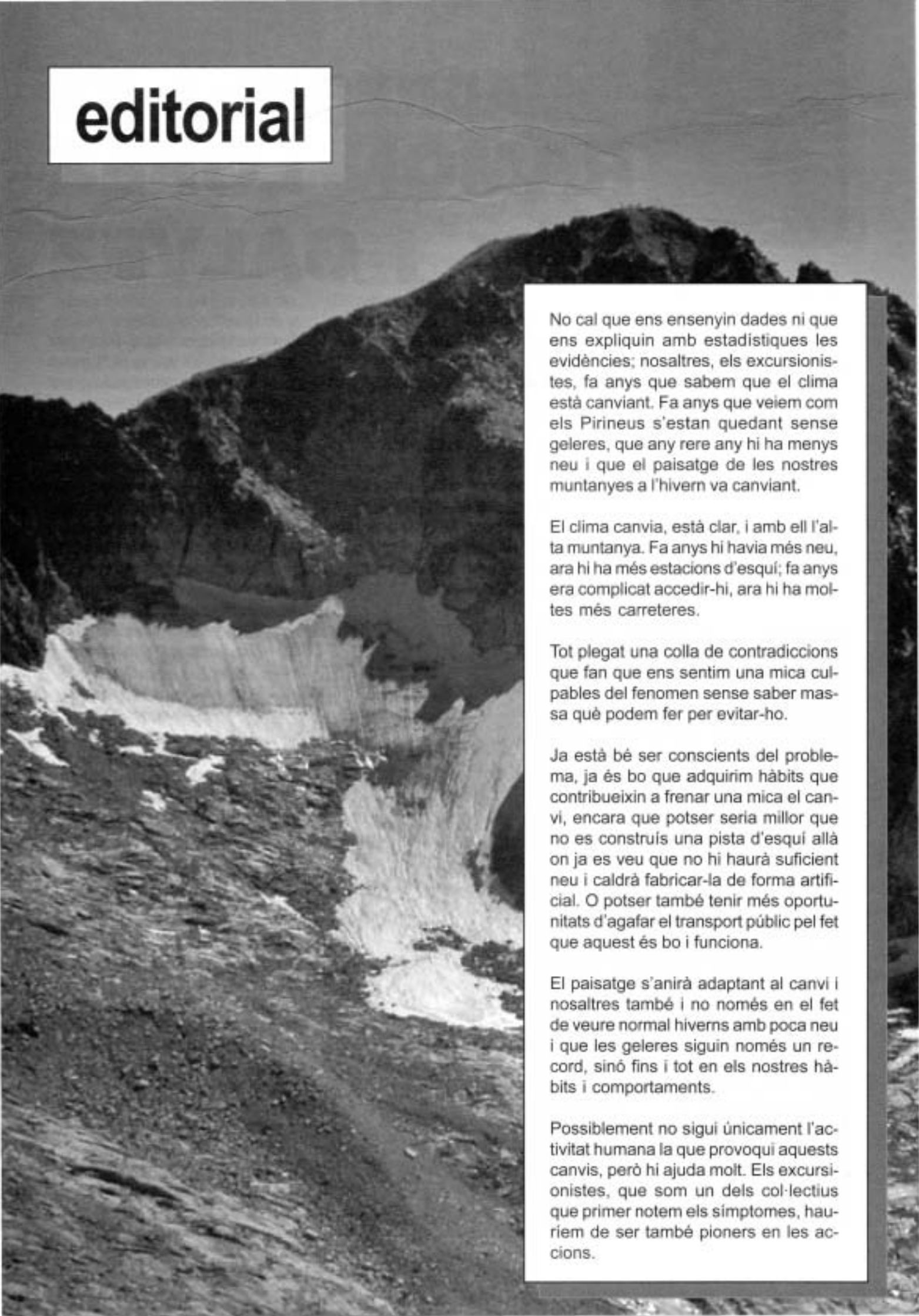

Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya

SUMARI

- 3 EDITORIAL
Consell de Redacció
- 4 ADREÇAT A EN RAMON LÓPEZ
Antoni Ordovàs
- 7 VALL DE BAZTÁN
Josep M. Sánchez
- 10 CAMÍ DEL NORD
PER TERRES D'ASTÚRIES (2)
Carles Gómez
- 13 ES TRES ESTELES
Salvador Butí
- 15 TUC DE LLUÇÀ
Carles Torras
- 17 SANT MARÇAL - SANT PAU DE PINÓS
Jaume Esteban
- 19 QUIN PAISATGE ADMIREM?
Jordi Perera
- 20 SANT PAU DE PINÓS - NAVÀS
Miquel Fasius
- 21 TOT EL QUE PUJA, BAIXA
Jordi Perera
- 23 L'ESTANY - MONTCABRER
Josep Blanes
- 25 AI, BALTASAR!
Jordi Perera
- 27 CAN BOJONS - SANT BARTOMEU DEL GRAU
Josep Olivella
- 29 COM UN VIATGE DE L'IMSERO
Jordi Perera
- 30 50a MARXA D'ORIENTACIÓ
Grup de Marxes
- 38 RAID GARRAF
Ricard Belaskoain
- 40 PIRINEU D'OSCA
BARRANC DEL CONGUSTRO
Manuel Castiellón, Anton Olivares
- 42 30 ANYS D'INDRETS DE CATALUNYA
M. Carme Barceló
- 44 QÜESTIONS DE TOPONÍMIA
Antoni Ferrer
- 46 JA TORNEM A TENIR BAR
Manuel Castiellón, Anton Olivares
- 47 ACTIVITATS CULTURALS
Consell de Redacció

editorial

No cal que ens ensenyin dades ni que ens expliquin amb estadístiques les evidències; nosaltres, els excursionistes, fa anys que sabem que el clima està canviant. Fa anys que veiem com els Pirineus s'estan quedant sense geleres, que any rere any hi ha menys neu i que el paisatge de les nostres muntanyes a l'hivern va canviant.

El clima canvia, està clar, i amb ell l'alta muntanya. Fa anys hi havia més neu, ara hi ha més estacions d'esquí; fa anys era complicat accedir-hi, ara hi ha moltes més carreteres.

Tot plegat una colla de contradiccions que fan que ens sentim una mica culpables del fenomen sense saber massa què podem fer per evitar-ho.

Ja està bé ser conscients del problema, ja és bo que adquirim hàbits que contribueixin a frenar una mica el canvi, encara que potser seria millor que no es construís una pista d'esquí allà on ja es veu que no hi haurà suficient neu i caldrà fabricar-la de forma artificial. O potser també tenir més oportunitats d'agafar el transport públic pel fet que aquest és bo i funciona.

El paisatge s'anirà adaptant al canvi i nosaltres també i no només en el fet de veure normal hiverns amb poca neu i que les geleres siguin només un record, sinó fins i tot en els nostres hàbits i comportaments.

Possiblement no sigui únicament l'activitat humana la que provoqui aquests canvis, però hi ajuda molt. Els excursionistes, que som un dels col·lectius que primer notem els símptomes, hauríem de ser també pioners en les accions.

ADREÇAT A EN RAMON LÓPEZ I GÁLVEZ

Volgut amic; ja fa temps, no pas gaire, tres anys enrere encara vingueres amb el grup de jubilats, la colla del 'dimecres', fent la caminada d'Olèrdola a Vilanova. Després el procés que priva el sentit de memoritzar s'accentuà. I en primer lloc l'efecte ha com-mogut l'entorn familiar. Sobretot la teva muller, la Delfina, i també els teus amics, companys de tan-tes excursions antany viscudes. I és costós d'assumir el gir a què

a voltes l'existència et du, deserts que imposen creuar-los amb l'as-sedegament de l'esperança.

En Ramon i jo ens coneixem des de l'adolescència, des dels anys quaranta, quan fèiem d'aprenents en uns tallers artesanals de fus-teria. La gent de l'ofici es coneixia per raons òbvies i també la dels altres gremis, perquè llavors es coneixia quasi bé tothom en la nostra ciutat.

Quan vingueres a l'A.E.Talaia (per motius laborals vas viure llargues temporades en altres indrets) et lamentaves amb recança del temps perdut. Aviat participares en les activitats que es feien en els primers GRs, el senderisme, tan arrelat al nostre continent i que aquí s'anava expandint. Una ma-nera ideal per recórrer el país i afermar relacions personals dins una entitat excursionista i fins més enllà. També has fet ascen-sions pirinenques en una època en què no coincidíem per diver-ses circumstàncies.

Però, a més a més, com que sempre es troba feina si no se'n vol rebre un sou material, mos-trares una decidida voluntat de col·laborar en l'estima de l'Agru-pació, servint-te de l'ofici per re-habilitar espais (aleshores el re-fugi Baldric tenia prioritats per fer-lo una mica més habitable). El remembrat Jordi Gudín i un ma-teix (escassament) traginàrem plegats uns bastiments des de Nevà fins a la 'borda', l'any 1965 en què es llogà.

Un gest d'ajut pot estalviar des-peses dels justets pressupostos de què ha disposat sovint la Talaia. Tothora ha cooperat gent, ani-mosos socis i sòcies que han esmerçat hores (alguns de ma-nera reincent) per tal d'aconse-guir unes fites, millorar els estat-ges de l'Entitat.

I en Ramon López n'és un cas especial. I no puc deixar de fer-

El Ramon treballant a la Biblioteca del local social (1997). Foto: Antoni Ordovàs

ho i cal entrar-hi a fons per deixar-ne constància, donada la seva situació. La Talaia, després d'instal·lar-se a la casa Coloma el 1975 (3r. estatge), transcorreguts 20 anys va sorgir el compromís i la bona pensada de la Junta de llavors (prèvia Assemblea General Extraordinària) de comprar una bona part de l'edifici esmentat. Això suposà una important despesa, uns quants milions de pessetes, amb hipoteques i maldecaps inclosos que tot soci de l'Agrupació coneix o hauria de conèixer.

Tot seguit s'iniciaren unes obres importants de consolidació i façana de l'antiga mansió del segle de les Llums d'abans de la Revolució francesa, del 1774. Tot plegat va comportar la contractació de més crèdits, avui dia amortitzats mercè a la constància del soci. Fou llavors quan en Ramon començà una tongada de feina llarga la qual és just enumerar i agrair-ne la dedicació, a tot un col·lectiu.

En acabar els paletes quedaven per fer els acabats, la massilla de les parets, algun sostre, empapejar, pintar gairebé totes les estances del primer pis, feina que més tard s'estendria a tot el segon pis. Esmaltar els bastiments, portes, els balcons del pati, la renovació dels escupidors fets malbé. Resseguir amb pintura els tretze balcons dels carrers Comerç i Sant Pere, passant per un ensurt en caure des de la primera planta des d'un balcó on només hi havia els passamans de ferro en reparació, empès per la pressa que el cotxe grua s'estava enduent el seu... Més rajoles als balcons del segon pis, per fer gruix, on l'Andreu Usieto, un dels socis antics que, quan ha convingut, també ha contribuït amb el seu ofici. Revestir amb xapes de fusta panys de la sala d'actes i de reunions, guarnits, pintar el bar, la biblioteca, espais nous de trinca

A la Portella Blanca d'Andorra (Juny 2000). Foto: Ricard Sabaté

que un cop acabats s'omplirien de prestatgeries per encabir els arxius... Amb quina il·lusió que t'hi posaves, company! Comentaves "vaig a un magatzem de pintura que conec on em fan un bon tracte de rebaixes", com si fos pel propi habitatge!

Amb el seu interès restaurà els muntants i els dintells de pedra noble del primer pis i instal·là uns travessers de ferro per prevenir alguna visita indesitjable. Netejar les vitrines dels trofeus, envernissar, xeringar amb insecticida el peu de les copes de marxes i rallis guanyades pels socis al llarg dels anys. Un dia van sortir en la conversa les portes extraordinàries que hi ha a la Casa Coloma, "mai més se'n tornaran a produir, de peces com aquestes! Llàstima que les motlures dels muntants, travessers i plafons en el

seu origen devien estar daurats i ara la pintura uniforma tot el parament". Pocs dies després en Ramon resseguia el que hem dit més amunt. No amb l'or dels dauradors del Barroc, però sí amb tints similars que es poden aplicar amb pinzell i paciència! Va insinuar plasmar les pintures del pati amb els emblemes de les Seccions, (a voltes còmplices d'"apanyos" i adobs), i va refer un rosetó de la porta de la capella... sempre resten punts per fer i per dir.

A la gran porta del carrer li tenia l'ull posat. Volia treure la vella pintura perquè es veiés la fusta i també fer lluir el portal de pedra que l'emmarca. I aquell armariet, un calaix de sastre, on s'hi guarden les eines de manteniment gelosament conservades, "no me'l remenessin pas!".

VIII Caminada Popular. Sortida: ermita de Sant Joan. 28 de gener de 1996. Foto: Arxiu

Durant la primera joventut no havíem coincidit a muntanya. D'uns anys ençà, però, vas recuperar el temps 'perdut', pujant a cims com ara la Pica d'Estats (que hom encara té pendent...), l'Aneto, ...

Participares en el senderisme que propulsà la Talaia pels anys 80 a través de Catalunya; Núria, el Canigó i darrerament el seguiment de la costa catalana, el GR-92, en què encara feres els primers trajectes. Sol·licit i puntual t'agradava anar amb els capdavaners, amb el grup que obria marxa en les caminades. En la Marxa per Descripció posaves l'accent en el control d'esmorzar, que tot fos correcte, ... "Ara de jubilat", deies, "si arribo cansat al diumenge no m'haig d'amoïnar per l'horari de l'endemà, no m'avorreixo mai".

Quan va tocar fer l'etapa reina del Camí dels Bons Homes, el 4 de juny del 2000, s'havien de recórrer 24 km amb mil metres d'ascensió i els mateixos a davallar. El sender remuntava l'esplèndida vall de la Llosa, amb la seva boscúria, gaudint a trams de l'aigua revinguda pel desglaç. Al capdamunt de la coma, els 5 o 6 vells anaven a la ressa, assolint la Portella Blanca d'Andorra (2.517 m) vigilats per en Carles González, llavors cap de la Secció de Muntanya de l'Agrupació. Una con-

gesta de neu als peus i un cel blavíssim. "Un dia gloriós", pensàvem els més grandets ...ho vam assaborir Ramon....

Avui dia hi ha a l'abast noves modalitats d'aventura en qualsevol racó del món. Propostes on tot és possible. Serveis que una vegada realitzats, però, si no en queda la complicitat perllongada d'unes companyonies esdevin-

dran un rampell ocasional. Ofertes comercials que semblen treure l'atractiu de les entitats clàssiques de l'excursionisme amb dècades, i a voltes fins centenàries experiències i constatada civilitat. Unes associacions que contribueixen i tenen virtut per cohesionar una gent atreta als espais oberts, al coneixement de la muntanya, al país. Un àmbit propici si a hom li ve de gust per tirar endavant uns projectes, uns afers, en la nostra manera d'actuar i sentir, d'uns companys que han fet, fan petja entre els clarsobscurs dels entorns. En Ramon López és una persona singular dins de la Talaia i el tenim ben present. Vivències, sentiments que no es poden contractar en cap oferta de mercat.

Et trobem a faltar, amic. En les caminades, en les tasques que feies, en l'organitzar donant fe d'espontània impaciència en lliurar la teva despesa aportació.

Antoni Ordovàs
maig 2008

Al Castell de Rocafort. Foto: Arxiu

VALL DE BAZTAN, LA NAVARRA PROFUNDA (1)

Permeteu-me que us expliqui l'aventura que una colla d'excursionistes vam realitzar a finals d'estiu del 2006, fent una combinació turística per pobles i caminades per PR, senderols i coves.

Després de reunions, consultes per internet i contactes amb els responsables dels serveis que considerem necessaris, ens decidim per la Vall de Baztan (Navarra), que té com a capital el poble d'Elizondo, fent allotjament -com correspon a la nostra edat- a l'Alberg Juvenil de Lekaroz.

També decidim llogar una furgoneta per fer el viatge, ja que el grup és de nou persones, el màxim que dóna el vehicle i la categoria del carnet de conduir que tenim. A última hora hi ha dues altes, que vénen amb el seu vehicle i el gps.

Dos dies abans de començar l'aventura, el xofer escollit per unanimitat i per sorpresa d'ell mateix, degudament acompanyat, va a buscar la furgoneta i fa uns quants quilòmetres per conèixer-se; agafada la confiança necessària i ja parlant-se de tu a tu, busca un lloc per aparcar-la i tenir-la a punt per al dia D.

VIATGE: VILANOVA – LEKARROZ (529 km) (10/9/2006)

Arribat el dia, ens trobem a la plaça Xoriguer, carreguem l'equipatge i comença l'aventura. Fem el viatge com un dia d'excursió, sense presses, gaudint del paisatge tan canviant que anirem trobant.

La primera parada la fem a Alfaràs, per esmorzar i estirar les cames. Reprè el viatge passem per un poble 'de cuyo nombre no me'n recuerdo', que està de festes, amb molts carrers tancats al trànsit i la feinada que tenim per deixar-lo enrere; ens perdem una estona, rectifiquem l'errada i a Puente la Reina de Jaca fem dinar i descans.

Tornem a fer quilòmetres, veiem los Mallos de Riglos, deixem enrere Pamplona i anem cap a la Vall de Baztan, que s'endinsa en els Pirineus, i tot fent broma vers els albergs juvenils i l'edat de la nostra colla, arribem a Lekaroz. L'alberg és molt gran i estem gairebé sols, per ser temporada baixa; instal·lats, nets i arreglats fem una descoberta general pel vol-

tants; havent sopat fem una sortida col·lectiva fins al poble, però arribem a la carretera i com que és negra nit tornem i ens reunim a la sala de relaxació, més coneguda per bar, per planificar l'activitat de l'endemà que ja serà un altre dia.

Sortida 1: LEKARROZ – ZUGARRAMURDI - LEKARROZ

(11/9/2006)

Aprox 12 km / 3 h i un dia que comença assolellat. Fets els preparatius comença l'aventura d'avui travessant Elizondo, això ens permet fer-nos una primera valoració del poble, veient l'església i cases antigues que ens dóna una idea del seu passat i present.

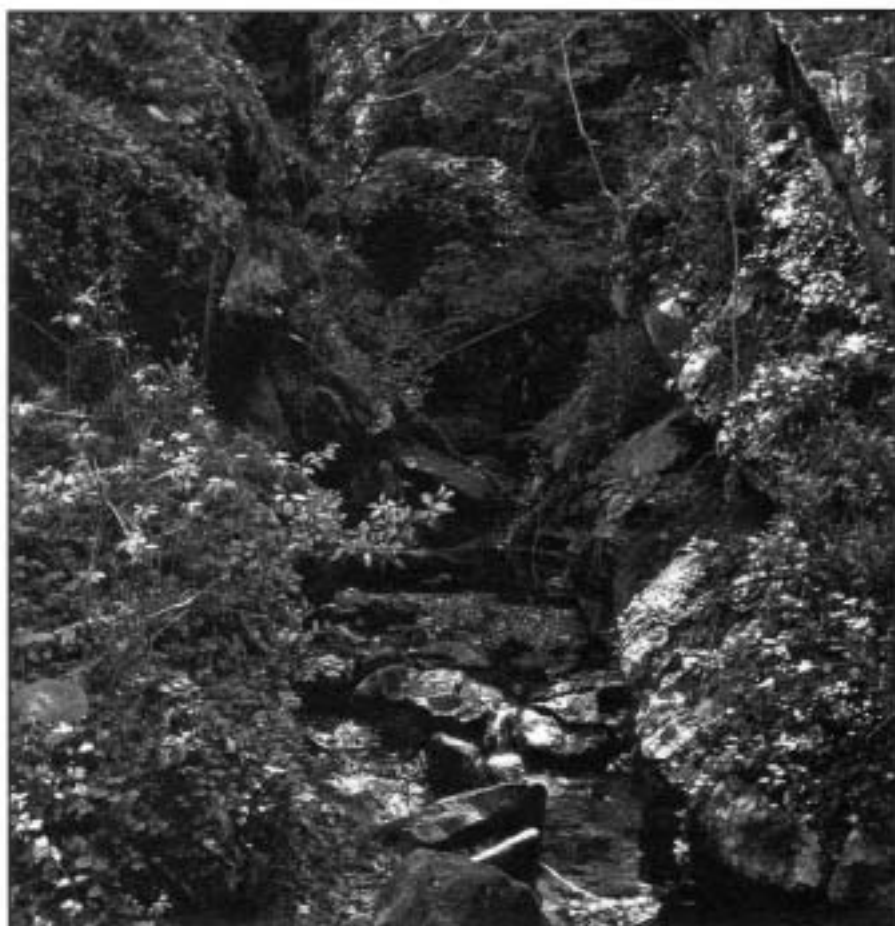
Passem el coll de Otsondo, arribem a Urdazubi, aparquem da-

Zugarramurdi. Foto: Josep M. Sánchez

vant l'ajuntament, coneixem l'alcalde, tot un 'chicarrón del norte', i tots preparats iniciem el PR-91 senyalitzat amb un cavallet blau. En un quart d'hora arribem a la Cova de Ikaburu, tots embadalits amb el paisatge i les cases de la vall; hem d'esperar-nos mitja hora fins que obrin i ho fem sota el porxo d'entrada a la cova ja que cauen algunes gotes. Com a nota curiosa veiem penjada a la porta de les oficines una bossa perquè hi deixin el pa. Fem el recorregut per la cova amb les seves estalactites, estalagmites, curioses formes i figures així com les canals formades per l'erosió de l'aigua que ens deixa impressionats per la saviesa de la natura.

Reprenem el PR-91 amb les seves pujades i baixades per camins tapats per la vegetació de faigs i altres espècies; arribem a Zugarramurdi i anem a visitar la Cova de les Bruixes (Sorginen Lezeak), coves d'unes dimensions enormes. El que més impressiona és l'entrada, on es veuen els arbres com si estessin emmarcats dintre un gran quadre. Visitats tots els racons, camins, pujades, baixades i empapats de tota la història i llegenda, anem al poble a dinar.

Cova de les Bruixes. Foto: Josep M. Sánchez

Reprenem el camí de tornada pel mateix lloc, a l'horitzó es comencen a veure uns núvols amenaçadors que ens fan caminar més depressa, a menys d'un quilòmetre ens obliga a utilitzar capel·lins i paraigües, temps d'arribar i pujar a la furgoneta comença a ploure

re a bots i barrals, esperem una estona que escampi i que ens permeti veure el camí; tornem a Lekaroz.

Sortida 2: LEKAROZ – SEÑORIO DE BERTIZ - LEKAROZ (12/9/2006)

Aprox 14 km / 3 h 30 min i un dia que comença assolellat. Fets els preparatius comença l'aventura d'avui. Anem a Mugaire, deixem la furgoneta a l'aparcament del Parc Natural del Señorío de Bertiz i mentre esperem l'hora d'obrir comprem els queviures per al dinar. A l'oficina d'informació ens expliquen el que es pot fer. Amb la nostra disponibilitat i possibilitats triem el circuit Irretarazu, comprem l'entrades després de preguntar si fan rebaixa per grups o per anys d'experiència del difícil art de viure. Entrem al Parc, voregem els jardins per la dreta, a la carbonera, on hi ha una mostra de com es feia el carbó vegetal antigament, girem a l'esquerra i comença una pujada bufado-

Parc Señorío de Bertiz. Foto: Josep M. Sánchez

ra enmig d'un bosc ombrívol i humit, amb fulles dels arbres caigudes i ple de bolets; la llum que penetra per entremig de les branques dóna al paisatge un toc magnífic i inoblidable. Conforme anem agafant alçada el camí es va fent menys humit i més clar, fins i tot hi ha punts que ens toca el sol. Quan ens creuem amb la pista que ve del cim de l'Aizkolegi és el punt més llunyà del nostre circuit i comencem el camí de tornada per ampla pista fins a l'entrada del parc.

Dinem al porxo del parc en un lloc preparat per fer-ho mentre que comença a ploure, com deu ser habitual per aquests paratges. Quan para la pluja anem al poble a fer un cafè o infusió, torna a reprendre la forta pluja i com que no fa senyals de voler parar, l'elegit del volant apropa la furgoneta al bar, pugem tan depressa com podem i tornem a Lekaroz. A la nit, al menjador i mentre sopem, se'ns enrotlla una ianqui d'Alaska que diu que es diu Mega, que va de rodamón per Europa fent jocs malabars i demanant la voluntat per viure en espera de tornar al seu país.

Sortida 3: LEKAROSZ – GAROSTOPALO - LEKAROSZ

(13/9/2006)

Aprox. 6 km / 1 h 30 min i un dia plujós. Fets els preparatius, i amb la Mega de polissó, comença l'aventura d'avui travessant Elizondo, Arizkun, Erratzu i Garostopalo. Amb capelines i paraigües anem cap al salt d'aigua de Xorroxin, camí a trossos enfangat, hi ha trams on hem de passar el riu a gual amb alguna ficada de peus a l'aigua. Retornats a Garostopalo fem un tomb pel poble, la furgoneta ens porta al poble d'Amair, últim reducte d'una de les guerres que els navarresos van tenir amb els del centre; visitem el poble, amb els seus palaus i cases senyoriales, pugem a les ruïnes del castell tot esbufe-

gant, gaudim del paisatge i tornem a la furgoneta, que ens porta al poble del primer dia, Urdazubi, on tornem a trobar l'alcalde, que ens recomana un restaurant per dinar i a on fem cap tot seguit. Abans però, el Jani, preguntat per la visita d'avui, rep una esmena a la totalitat per part de l'autoritat local.

Després d'un bon dinar anem a fer un volt pel poble; visitem el Monestir de Sant Salvador, alberg de peregrins, amb una exposició de pintures d'estils variats, cases d'indians i un canal que portava l'aigua a un antic molí al centre del poble. Satisfeta la nostra curiositat envers aquest lloc la furgoneta ens duu a Mugaire, on comprem les entrades després de fer les preguntes de rigor que puguin rebaixar el preu, visitem els Jar-

dins del Parc de Bertiz, amb passi d'audiovisual a l'interior dels edificis i passejada pels bonics jardins. De tornada a la furgoneta ens adonem que falta la Viqui; després d'una bona estona de molt buscar i rebuscar, en trobar-la, ens explica que ha agafat un camí equivocat. La furgoneta ens torna a Lekaroz després d'un dia intens i ben aprofitat. A la nit, a la sala de relaxació, la Mega com a comiat ens fa jocs malabars amb participació del públic per estirar la corda, però no hi va haver manera d'aixecar la ianqui a un pam de terra!

Josep M. Sánchez
setembre 2006

(La continuació d'aquest article es publicarà en el número següent de la Revista)

Salt de Xorroxin. Foto: Josep M. Sánchez

CAMÍ DEL NORD PER TERRES D'ASTÚRIES (2)

Etapla 1: OVIEDO - GRADO (12/10/2007)

Després de fer nit a l'alberg de San Vicente de la Barquera, hem arribat a Oviedo tocadetes les 8 h 30 min, fa molt de fred, deixem el cotxe en un pàrquing i anem cap a la plaça de la catedral, avui és el dia de la "hispanidad", hi trobem els militars posats de gala, un capellà molt amable ens acompanya a segellar a la catedral, comencem el camí seguint les petxines de bronze que trobem a terra, anem pels carrers de San Juan, La Luna, Covadonga, fins arribar a la plaça de la Liberación, continuem fins que fem cap a l'estació de FEVE, creuem les vies per una passarel·la, pugem pel carrer Fernando I El Católico i després de passar per diferents carrers, sortim ja del nucli urbà, hem perdut molt de temps, són ja les 12 h, creuem un petit pont i agafem una carretera en pujada que ens porta a San Lázaro de Panícres (3 km).

Passem aquest poble fins que trobem Labraña, seguim per la carretera tot baixant, rodegem el Monte Naranco, arribem a la capella del Carmen de Llampaxuga i continuem tot passant per una zona d'eucaliptus, creuem un petit riu i comencem a pujar cap al poble de Lloriana (6,1 km). El paisatge és molt bonic, creuem aquest poble i tocant a l'església trobem una font, continuem el camí, creuem la AS-232 i aviat arribem a Bolguina (6,8 km), pas-

sem aquest poble i de seguida trobem Zabarin; a la sortida, i tot seguint el camí, arribem a Ponte de Gallegos del segle XIII sobre el riu Nora, el creuem i en poc temps trobem la carretera que seguim fins que entrem a Gallegos; continuem fins al paratge El Castañeu del Soldáu, caminem per un sender de castanyers, roures i eucaliptus, creuem un riu i poc després, caminant paral·lels al riu Nora, comencem un dur ascens cap a l'alto del Escamplero (9 km), on dinem. Són les 14 h 30 min. Continuem direcció a Santullano i Avilés per la AS-234, deixem la carretera i per una pista travessem el poble de Valsera, passem per la capella de Santa Fátima, trobem el riu Andallón i seguim pujant, deixem una pedrera i seguim per una carretera amb una forta pujada, trobant més endavant Premoño (13,1 km).

Entrem en aquest poble i arribem a un creuament de carreteres, ens desviem a l'esquerra i trobem la capella de Santa Ana, sortim del poble i seguim per un sender amb una tanca al costat, sentim el soroll de la carretera propera a l'esquerra, arribem a Paladin (14,8 km), creuem el riu Soto i trobem Puerma (15,5 km), ben aviat fem cap a l'embassament del riu Nalón, girem a l'esquerra per un sender boscós paral·lel al riu que ens porta a la AS-234, la qual seguim tot passant per un congost on hi ha un pont del segle XII. Entrem a L'Adache i tot seguit a Peñaflor (18,5 km); en la N-634

creuem el riu i a l'alçada de l'església de San Juan deixem la carretera i entrem en el nucli de la població. Poc després passem per sota la via i per una pista entrem a Grado (21,5 km). Ciutat fundada per Alfons X, hi trobem la Capella de los Dolores. Arribem tard i molt cansats, són les 20 h, notem que hem carregat massa les motxilles.

Hem fet : 21,5 km i en portem 21,5

Etapla 2: GRADO - SALAS (13/10/2007)

Sortim de El Grado de nit, no són encara les 8 h, no trobem els senyals del camí i seguim per la carretera, pensem que més endavant les trobarem però no és així, continuem per la carretera fins que finalment arribem a Alto de la Cabruñana, on finalment trobem senyals del camí; observem que aquests senyals semblen provisionals, més tard ens informen que a causa de les obres de l'autovia s'ha modificat el camí temporalment, prop de Cornellana trobem, ara sí, els senyals oficials; una pista i un sender ens porten a la carretera, aviat en sortim per un camí paral·lel, creuem el pont sobre el riu Narcea i entrem a Cornellana (11,2 km), on esmorzem.

Sortim d'aquest poble i de seguida trobem el monestir de San Salvador, el camí segueix per una pista paral·lela al riu Nonaya, més

endavant és un camí bastant pedregós, tot pujant i baixant i rodejant l'Alto de Santa Eufemia, El paisatge és molt bonic, constantment passem per boscos de roures, faigs i eucaliptus; arribem a una pedrera i tot seguit, per una carretera secundària, entrem a Llamas (15 km).

Seguim paral·lels a la nacional, deixem Monteagudo i continuem per una llarga recta fins arribar a Quintana (17,1 km), però no entrem al poble. Trobem una zona de picnic, amb font i bancs; després d'una pujada i per un sender arribem a un pont medieval sobre el riu Nonaya, que creuarem, i seguint paral·lels al riu arribem finalment a Casazorrina (18,5 km). Després de creuar aquest poble trobem dos ponts sobre el mateix riu, fem cap a la carretera i tot seguit a Mallecín, i poc després entrem a la vila medieval de Salas (21,5 km); són les 15 h 30 min.

Dinem molt bé al restaurant Pacita, del qual cal destacar sobretot la carn que ens donen. Trobem un alberg molt "cutre" i el compartim amb una parella de francesos. Visitem Salas, el seu nucli antic i el mausoleu de l'Arzobispo Valdés-Salas en la Colegiata de Santa Maria la Mayor i el palau-hotel de Vadés-Salas. A les 21 h 15 min anem a buscar el cotxe, avui és divendres i l'autobús és ple de jove que va a Oviedo a passar una nit de gresca.

Hem fet : 21,5 km i en portem 43

Etapa 3: SALAS - TINEO (14/10/2007)

Encara és de nit quan sortim d'aquest poble, caminem per una carretera entre eucaliptus, és un agradable camí paral·lel al riu Nonaya, a la dreta tenim un bosc de roures i castanyers, trobem un salt d'aigua i de cop el camí es fa molt pujador, arribem a una carretera a l'alçada del bar "Nenas"

a El Llanón (2,7 km). Aquí hem d'anar per la carretera amb molt de compte, la deixem per un camí a l'esquerra que poc després fa un gir brusc també a l'esquerra, trobem una forta pujada que després es fa suau i una pista asfaltada que seguim una estona fins arribar a Bodenaya (6,7 km).

Passem per l'església, creuem la carretera i seguim per un camí pujador, anem paral·lels a la carretera i arribem a La Espina (8,6 km), on esmorzem, després de despertar la propietària. A l'alçada d'una capella i un parc infantil, girem i trobem la carretera; la creuem, arribem a una cruïlla i agafem direcció Tineo, deixem definitivament la N-634 que tantes vegades hem seguit des d'Irun. Després de passar per un cafè-bar seguim per aquesta nova car-

retera fins arribar a La Pereda (9,2 km). Trobem tres catalans amb bicicleta i tres més a peu. Dins del poble, i a l'alçada de l'ermita del Cristo de los Afligidos, girem a la dreta; ja a la part alta agafem un camí pujant i baixant, estem a la llera d'un riu i seguim les fites que trobem; sentim el soroll de la AS-216 a l'esquerra, fins que arribem a El Pedregal (12,3 km). Abans d'arribar en aquest poble, per una pista que no s'acaba mai, trobem una dona cridant com una boja, els tres catalans amb bicicleta havien espantat les vaques i quatre de set havien fugit desesperades.

Travessem el poble molt extens unit a un llogarret, La Millariega; sortim de la població per un camí carreter que ens allunya del poble i de la AS-216, trobem una li-

Catedral d'Oviedo. Foto: Josep M. Casas

nia A.T. i finalment arribem prop de Santa Eulalia (16,2 km), on no entrarem. Travessem una petita vall tot baixant i pujant, trobem les primeres cases de San Roque i la seva església, també un monument als pelegrins. Anem per una carretera cimentada i seguim endavant; pel passeig dels Frailes, en suau descens, entrem a Tineo (18,9 km); són les 15 h. L'alberg és nou i maco.

Hem fet : 18,9 km i en portem 61,9

Etap 4: TINEO - POLA DE ALLANDE (15/10/2007)

Sortim a les 8 h 15 min. Abans hem anat a esmorzar ja que no hi ha cap lloc per fer-ho durant tot el camí; ens posen una multa per deixar el cotxe malament, però ens la perdona un guàrdia molt bona persona. Des del museu d'Arte Sacro anem a buscar el camí pel carrer La Fuente, aquest ens porta a una pista asfaltada que surt de la població, trobem els catalans amb bicicleta, els quals anirem trobant durant l'etapa ja que en les fortes pujades ells van més lents que nosaltres caminant.

Deixem aquesta pista tot gaudint d'una bonica panoràmica de Tineo, tenim a l'esquerra una vall i a la dreta el turó Navariego; sortim del bosc i arribem a una pista asfaltada entre prats, agafem un camí carreter en suau ascens fins arribar al cim a Piedratecha; des d'aquest punt podem gaudir d'unes boniques panoràmiques de les muntanyes asturianes i lleoneses.

Comencem a baixar fins arribar a la AS-218, que seguim una estona, i la deixem aviat per un camí que ens porta a una zona boscosa; poc després arribem a Villaluz (8,6 km) i continuem tot baixant per la TI-3, passem per Vega del

Rey i després entrem a Berrugoso (9,7 km). Tot seguit, per la mateixa carretera, arribem a Campiello (11,8 km).

Dinem molt bé a Casa Herminia, aquesta noia és tota una institució d'aquest camí, tracta amb molta amabilitat tots els pelegrins. Hi trobem els catalans que van a peu, que acabaven de dinar. Seguim per la carretera, trobem El Fresno i després El Espin, i just a la sortida del poble agafem una altra carretera a l'esquerra; poc després sortim cap a una pista pujadora, trobem una font, a la dreta tenim el camí que ens portaria a l'alberg d'aquest poble, nosaltres seguim endavant i de seguida entrem a Borres (14,9 km).

Travessem aquest poble per una pista de ciment que puja fort fins a la part alta, rodegem un bosc i més endavant trobem una bifurcació de camins, el nostre i el Camí dels Hospitals, nosaltres seguim direcció a Pola de Allande; poc després arribem a Samblismo. Mentre un de nosaltres ho està passant malament, parlem amb una senyora de quasi 90 anys que trobem pel camí. El que ho ha passat malament s'hi dei-

xa els calçotets a causa d'una diàrrea fulminant. Travessem la AS-119 i seguim per una pista tot baixant, agafem un sender que rodeja un prat amb tanca, finalment arribem a La Mortera (17,8 km).

Continuem el camí, entrant i sortint de la carretera, fins que arribem a Colinas; seguim per un camí baixador tot creuant la vall i finalment, per la carretera en suau ascens, arribem a l'Alto de Porciles (20,6 km), on trobem el poble del mateix nom. No seguim el camí oficial i continuem per la carretera que ens permet arribar a l'Alto de Lavadoira (22,1 km), sense haver de cansar-nos tant, prou que ja ho estàvem. Ara comencem a davallar suaument per un camí que després ho fa en picat; finalment trobem Ferroy, travessem el poble i ben aviat arribem a Pola de Allande (25,3 km). Avui anem d'hotel per co..., l'alberg nou el tenen tancat.

Hem fet : 25,3 km i en portem 87,2

Carles Gómez

(La continuació d'aquest article es publicarà en el número següent de la Revista)

Panoràmica entre Tineo i Pola de Allande. Foto: Josep M. Casas

EL TRES ESTELES

UN MIRADOR DEL CANIGÓ

No hi ha dubte que hi ha muntanyes que són més que una muntanya. Algunes formarien part d'una llista de muntanyes emblemàtiques per la seva silueta, com és el cas del Pedraforca, d'altres com Montserrat per portar associats sentiments d'altres tipus. Algunes tenen un component més local i n'hi ha de més generals, però possiblement tots tenim una muntanya al cor. Personalment si jo n'hagués d'escollir una em decantaria pel Canigó.

Sempre recordaré un viatge de retorn a casa després d'haver passat tota la nit en un autocar provinent d'Itàlia amb un grup d'alumnes que feien el seu viatge de fi de curs. Arribàvem a Catalunya i en un dels darrers revolts de l'autopista, a l'entrada de

la Plana del Rosselló, en un dia esplèndid vaig veure el Canigó.

He passat per aquest lloc moltes vegades i he tornat a veure la muntanya, però la impressió que em va fer aquell dia m'ha marcat de per vida.

El Canigó té això, se'l pot veure des de lluny i mai et deixa indiferent. Ben segur que Verdaguer va quedar-ne impactat des del Mont abans d'escriure el seu poema. Des de les planes de l'Empordà i del Rosselló, del santuari del Mont, del Bassegoda o el Comanegra, del Costabona o de les muntanyes del Capcir, de l'Albera o Madres, el Canigó és senzillament imponent.

Hi ha, però, un lloc que sobre el

paper els guanya a tots i dic sobre el paper pensant en un mapa. Aquest lloc és el conjunt de cims del Tres Esteles. La visió que es té sobre el Canigó, molt propera i magnífica, és excepcional, amb vistes sobre el monestir de sant Martí i els diversos cims, la Pica, Tretze Vents, etc. Però sincerament em quedo amb el Canigó des del pla del Rosselló un dia de primavera de fa més de 25 anys. Per cert, pugeu un dia el castell d'Opol, per ell sol ja val el viatge, i si el temps i els núvols us són favorables segur que m'entendreu una mica més.

Per veure el Canigó, la Secció de Muntanya va organitzar una sortida als cims del Tres Esteles. És una muntanya molt fàcil que es puja per un corriol que surt del coll de Mantet i que finalment es perd per permetre arribar entre prats al cim situat més al nord, que no és de bon tros el que té la millor vista, ja que el bosc ens fa una mica de pantalla. Per fer la sortida una mica més divertida, de tornada vàrem resseguir tota la carena, passant pels tres cims i crestejant una mica per terreny salvatge i entretingut fora de camí. L'excursió va ser molt agradable i fins i tot divertida i la vista sobre el Canigó va complir totalment les nostres expectatives.

De fet la part més perillosa de la sortida va ser la carretera que des de Vernet o Fullà puja al coll de Mantet, molt estreta, sense protecció i amb molts revolts, que

Un descans a mitja pujada. Foto: Salvador Butí

fa un cert impacte sobretot si és el mes de febrer, que és quan hi varem anar i el gel pot aparèixer en qualsevol racó. En el nostre cas els problemes van ser mínims a part d'un retrovisor que va desaparèixer coincidint amb el pas d'un altre vehicle que anava en sentit contrari.

La pujada al Tres Esteles és una excursió fàcil, altament recomanable fins i tot per anar en família. Podrem mirar el Canigó cara a cara i amb tots els respectes que ens mereix i recordar entre les diverses vegades que hem trepitjat el seu cim, el final del trajecte Vilanova - Canigó amb baixada èpica, el bivac per veure sortir el sol sobre el mar des del cim per celebrar els 50 anys de la Talaia i entre altres, i més de forma més personal, dies després del nostre casament amb la M. Carme per donar sentit al nostre viatge de noces i agafar forces per al futur que ens esperava..

Em sap greu pel Tres Esteles, però només ha estat una excusa per veure el Canigó.

Salvador Butí
17 de febrer de 2008

Un dels cims dels Tres Esteles. Foto: Jordi Martí

Tot el grup al cim. Foto: Jordi Martí

**FUJIFILM
DIGITAL
IMAGING FDI**
**REVELAT
1H**

CENTRE FUJI

LABORATORIS FOTOGRÀFICS

**TOTS ELS SERVEIS AL TEU ABAST
A LES BOTIGUES DE VILANOVA**

AVDA.FRANCESC MACIÀ Nº81 TEL. 93 815 83 27
C/CAPUTXINS Nº36 TEL. 93 814 26 59
VILANOVA I LA GELTRÚ

TUC LLUÇÀ o LLUCIÀ

2.776 m

Aquest mes d'abril s'ha organitzat una sortida a la Vall d'Aran per tenir un contacte real amb l'alta muntanya hivernal. La neu ha estat present en tota l'ascensió i ha estat necessari l'ús de raquetes o esquís de muntanya per pujar. La temperatura era força alta i la neu no estava gaire dura, excepte a la part final de l'ascensió, cosa que feia impossible caminar-hi sobre sense enfonsar-se si no es portaven raquetes o esquís de muntanya.

Tot i que cal dir que les raquetes no són el material més adequat per fer una ascensió a un cim amb neu perquè no permeten fer còmodament certs tipus de moviments, especialment si el pendent és accentuat. No obstant això, la majoria dels "raquetistes" van poder fer cim calçats amb elles. Enguany, com acostuma a fer els darrers anys, les nevades més importants de la temporada s'han produït a la primavera i això ha fet que tinguéssim més de dos metres de neu acumulada en algunes zones de l'ascensió.

La sortida es va organitzar en dues etapes: la primera dissabte per arribar al refugi de Colomers (uns 300 metres de desnivell des del cotxe) i la segona per fer cim (650 metres i 3,5 km des del refugi) i després baixar fins als cotxes i tornar a casa. Com que la Vall d'Aran queda molt lluny de Vilanova es va organitzar una sortida no especialment llarga (només 650 metres de desnivell) per

no tornar molt tard a casa. Els atractius a priori de la sortida van fer que el nombre de participants fos molt elevat, 21 persones, i això va comportar que s'anés una mica més a poc a poc. D'aquests, 13 portaven raquetes i 8 esquís de muntanya.

Dissabte vàrem sortir de Vilanova a quarts de deu del matí. Després d'una parada a la Panadella ja no es va tornar a parar fins a la boca sud del túnel de Viella. Eren quarts de dues i es va aprofitar per dinar gaudint de la vista excepcional de la vall del Mulleres tota nevada. Sense perdre gaire temps vàrem reprendre el camí fins a Salardú i d'aquí fins a Banyes de Tredòs. A l'estiu aquí és on s'han d'aparcar els cotxes perquè la pista té la circulació només restringida al guarda del refugi, serveis especials i taxis. Ara, però, es permet circu-

lar i l'únic impediment a no fer-ho és la neu. El guarda del refugi ja ens havia dit que podíem seguir algun quilòmetre més enllà de Banyes de Tredòs fins que la neu ens deixés. Vam aparcar els cotxes a 1.830 m d'alçada (una mica abans d'arribar al "pletiu dera Montanheta") i a partir d'aquí ja estava tot nevad (només hi havia algun petit tros de la pista sense neu).

Ens vàrem preparar i entre dos i tres quarts de cinc començàvem a caminar / "foquejar". Encara quedava un bon tros de pista, però, i uns 300 metres de desnivell fins al refugi de Colomers (2.135 m). A les 19 h ja estàvem tots al refugi, uns més cansats que altres. El refugi és nou d'aquest d'any i està situat una mica més endavant de l'antic (que està al costat del mur de la pre-

Cim del Tuc de Lluçà. Foto: Carles Torras

sa). Els metres que separen un refugi de l'altre són els que més dificultat van presentar, gairebé, de tota la sortida. Es tractava de fer un flanqueig amb algun tros sense neu i sempre amb el llac a baix. Un cop instal·lats i després d'un copiós sopar vàrem anar a dormir aviat.

La meteorologia dissabte no podia ser millor, sol i calor fins que comença el capvespre i s'aixeca una mica d'aire. Diumenge ens llevem a les sis del matí i a dos quarts de set ja estem esmorçant. Dels 21 participants, una noia decideix quedar-se al refugi i no pujar així que sortim 20 persones (7 amb esquís i 13 amb raquetes).

A tres quarts de vuit ens posem en marxa. La neu no està gaire dura i només sortir del refugi comença a tocar-nos el sol. No hi ha ni un núvol i no bufa gairebé ni aire, i la temperatura és agradable. Seguim el GR (que està tapat per la neu) direcció al Port de Caldes i a 2.200 metres ens desviem a l'esquerra per agafar la vall del Tuc de Lluçà. El guarda del refugi havia pujat al cim el dia anterior i tenim la traça feta, per tant no ens podem perdre.

El paisatge, nevadíssim, és espectacular. Anem pujant seguint el curs d'un barranc. El ritme és suau i fem parades per reagrupar-nos. Ens trobem quatre persones més, un porta dos gossos molt juganers, que també van cap al cim i que ens van passant. Els últims 150 metres de desnivell són els de més pendent, és la pala final, i aquí la neu està més dura. A dos quarts d'onze ja estem al cim, els últims hi arriben uns 30 minuts després. A dalt la vista és excepcional: des de la Pica d'Estats fins a l'Aneto. El dia és esplèndid, i tot i que bufa una mica d'aire al cim podem esperar a l'arribada de tothom, gaudint d'aquest paisatge excepcional.

De totes maneres tres dels companys, dos amb raquetes i un esquiador, no van pujar al cim per diferents motius. Van decidir fer mitja volta just abans de començar la pala final (de 30 – 35° d'inclinació). A un quart de dotze vam començar a baixar. Els esquiadors més ràpids, tot i alguna caiguda per "tastar" la neu. La baixada la vàrem fer en grups més reduïts i ens vàrem reagrupar al refugi. Aquí vam recollir algunes coses que havíem deixat i vam dinar.

A quarts d'una del migdia van arribar els últims al refugi i uns quants ja començàvem a baixar cap als cotxes perquè alguns necessitaven força més temps per arribar-hi (per por a la baixada, cansament, ...). El primer tram d'aquest descens és el pitjor fins que no es supera el refugi antic. Arribats al peu de la presa, cal grimpar uns 5 – 6 metres per enfilarnos fins a dalt del mur de la presa i creuar a l'altre costat del llac (per on serà més fàcil la baixada). Aquesta petita grimpada és la zona més difícil, ja que el pes de la motxilla i les botes (en el cas dels esquiadors, botes d'esquí de muntanya i els esquís a la motxilla) fan una mica difícil la pujada. En aquest lloc, en Jordi Pons té una relliscada i cau cap enrere.

Afortunadament, tot i l'ensurt inicial només té alguns cops i rascades (encara que el canell dret i el dit índex de la mà dreta li fan molt mal i se li immobilitza amb el que es troba per allà). A les tres de la tarda ja estem als cotxes, els últims arriben 30 minuts després. Ara ens canviem de roba, ho recollim tot i cap a casa. Fem una parada a Pont de Suert i arribem a Vilanova a les deu de la nit.

La sortida va ser d'aquelles que creen afició, per les espectaculars vistes des del cim, el dia esplèndid i la neu que ho cobria tot.

Participants: Cristina Camacho, Rosa M. Hontoria, M. José Escuer, Felip Solé, Anna Nicolàs, Josep Mestre, Conce Reixach, Arcadi Pejuan, Enric Corominas, Marta Estrada, Xesca Ribas, Jordi Pons, Rafael Solé, Miguel A. Martínez, Xavier Serrano, Jordi Martí, Àlex Allepuz, Montse Casafont, Cinto Bara, Rafa Fraguas i Carles Torras.

El nostre company Cinto Bara va rebre la trista notícia de la mort del seu pare diumenge quan estava pujant. Des d'aquí vull donar-li el meu condol, en nom de tots.

Carles Torras
26 i 27 d'abril de 2008

Grup al cim. Foto: Carles Torras

RUTA DE LES ERMITES

GR-176, 4a ETAPA

SANT MARÇAL - SANT PAU DE PINÓS

Sant Marçal de Puig-reig - Santa Maria de Periques - Sant Pau de Pinós; 16 km; 52 participants; 9 de març de 2008.

Vam sortir a les sis del matí de l'estació de Vilanova, mig adormits per la intempestiva hora, i el viatge en autocar va ser totalment silenciós perquè vam aprofitar per dormir una estona més. A les vuit ja érem a la Serradora Boix, a prop de Puig-reig, on començava aquesta etapa. Sortint de la carretera, i per una forta pujada, vam arribar a unes cases vigilades per gossos que no paraven de border i un burro que ens va saludar cordialment. Passant per entremig dels edificis i una mica més endavant, vam girar a l'esquerra pel costat d'un dipòsit per iniciar la baixada per senderol fins a l'er-

mita de Sant Joan Degollat, on estava previst esmorzar.

L'església és un petit edifici d'una sola nau orientat a llevant i cobert amb una volta una mica apuntada. Tots vam seure al voltant de la porta d'entrada per gaudir d'un bon esmorzar campestre. Mentre recuperàvem forces vam poder observar com es fa un entrepà de cinc pisos amb pa de motllo, pernil i formatge, i com pot durar més la seva preparació que la seva existència, ja que ràpidament va menjar-lo el seu propietari.

Eufòrics per l'acumulació de proteïnes, vam sortir disparats cap a Can Cigala on vam arribar després d'uns vint minuts a través de pistes i camins. Des d'aquesta masia es podien contemplar

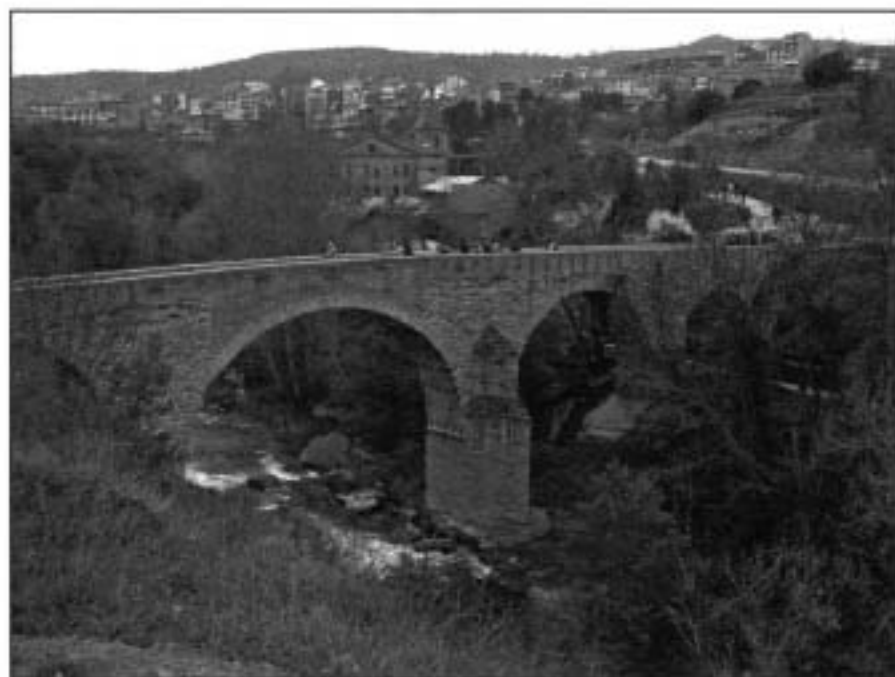
unes magnífiques vistes de la vall del Llobregat.

El següent reagrupament estava previst a Puig-reig, a uns 40 minuts caminant per pistes primer i un sender després, però sempre baixant fins que ens vam trobar el camí tallat per les obres d'una carretera de circumval·lació. Aleshores vam haver de baixar pel pendent fins arribar al carrer Llobregat. La veritat és que els constructors no tenen en compte els excursionistes i esborren impunement qualsevol marca de GR.

Sortint de Puig-reig vam travessar el riu Llobregat per l'antic pont de Periques, que va ser admirat i homenatjat per tots els que duïen cambres fotogràfiques. Després d'un quart d'hora de pujar per una pista ens vam trobar l'ermita de Santa Maria de Periques, d'estructura romànica i absis més ample que la nau. També hi havia una campana, que va ser repicada per alguns talaïers per comprovar la seva sonoritat, ja sigui per curiositat científica o per afany de protagonisme.

Deu minuts més tard passàvem per les Comes i iniciàvem la petita pujada de la carena de la Cua de la Guineu, on vam trobar una colla de ciclistes descansant.

Després de caminar uns 20 minuts ja érem a Sant Andreu de Pallot, una ermita del segle XII. Cal destacar-ne la porta amb dos arcs

Travessant el pont de Periques. Foto: Agustí Poch

adovellats i les tombes antropomorfes a prop de l'església. Aquestes van cridar l'atenció del grup, que va elaborar les més atrevides hipòtesis sobre el seu significat.

Després de reposar uns minuts i menjar alguns fruits secs perquè sabíem que ens esperava la part més dura de l'etapa, vam baixar fins a la riera de Merlès per travessar-la i començar la llarga pujada de més d'una hora per camins entre boscos i clarianes. La vista a vegades era magnífica tot i que els núvols no deixaven apreciar-la, però en compensació feia menys calor i es caminava millor.

El camí desembocava a la pista de l'ermita de Santa Maria de Pinós o de Ginebret, també del segle XII i d'estructura romànica. La porxada de la porta era el lloc ideal per esperar la resta de l'expedició, ja que ens protegia d'un vent humit i fresc que refredava ràpidament el cos suós per la pujada. A més ens havíem distanciat moltíssim i ens havíem d'agrupar, i també descansar una miqueta després de l'esforç.

Només restava mitja hora de caminar per una pista plana fins a Sant Pau de Pinós, del segle X, però molt reformada i envoltada d'edificis que impedeixen la seva contemplació. Del romànic només es conserva un tros de nau i l'absis. Aquest tram va ser un passeig, però ja teníem ganes d'acabar. Després de visitar l'última ermita de l'etapa vam agafar l'autocar, que ens va portar a Navàs, on vam dinar. Uns, com sempre, al restaurant; altres, al bar; i uns pocs atrevits a l'aire lliure.

A les cinc tornàrem cap a Vilanova i arribàrem una miqueta abans de les set a l'estació, on ens vam acomiadar fins a la propera.

Jaume Esteban

Ermita de Santa Maria de Periques. Foto: Agustí Poch

Les tombes antropomorfs de Sant Andreu de Pallot. Foto: Agustí Poch

Descans a l'ermita de Santa Maria de Pinós. Foto: Agustí Poch

RUTA DE LES ERMITES GR-176, 4a ETAPA QUIN PAISATGE ADMIREM?

A l'hora d'escriure la contracrònica de la quarta etapa de la Ruta de les Ermites em demano quins fets anecdòtics hi puc recollir i no deixa de venir-me al cap un fragment de «L'erm i el verger», un article de Joan Fuster publicat originalment a El Correo Catalán, i de retruc em fa preguntar-me quina mena de paisatge admirem els senderistes d'entre la varietat que vam poder contemplar.

Perquè poca cosa al meu parer ressenyable va esdevenir-se en aquesta jornada en què un jovecell amb calça curta i la seva acompanyant van arribar pels pèls a la sortida de l'autocar; en què un dels expedicionaris va consumir al peu de l'ermita de Sant Joan Degollat un pantagruèlic entrepà semblant a la Torre Mapfre de Barcelona i se'l va fer baixar amb dos litres de suc de fruita, i en què, a la tornada, en Salvador Pujadas un altre cop va diguem-ne delitar el personal amb

la seva oratòria interminable i les seves interpretacions canores.

I és que comentar les converses que l'entrepà geganti va provocar en una part dels caminaires seria entrar en un terreny intim amb referències a les activitats internàutiques nocturnes i suposadament *non sanctes* del consumidor de bocates gegantins, a les visites a un pis determinat del carrer Canàries, a algunes excursions amb déficit de tendes i superàvit d'activitat nocturna, a vi de dir missa substituït per vinagre del país i a altres trapelleries que aquest servidor troba poc elegant de treure a la llum pública.

Com tampoc no sembla que sigui un fet extraordinàriament remarcable que l'Isidre tresqui com un xaval mesos després d'haver rebut una pròtesi de maluc —en cas que jo hagués captat bé la conversa— si, com ell deia, la pròtesi duu uns greixadors amb

què pot mantenir la seva eficàcia, o un motoret, com deien uns altres companys de marxa mig ofegats pel ritme caminador de l'Isidre.

I tot recordant l'article de Fuster a què he fet referència, jo em demanava

quins paisatges admira l'Isidre en les sortides. I pensava si, com el pagès escriptor Josep Pla, només considera prou dignes de contemplació els panorames tocats per les mans dels pagesos, amb sembrats, amb replantació d'arbres (el verger segons l'article d'en Fuster), com alguns dels que vam veure en aquesta etapa. Els urbanites de tota la vida com aquest contracrònica, quins paisatges admirem: ¿els migpartits per esplanacions que anuncien una propera instal·lació d'un polígon industrial o una urbanització pseudoagrària, o els tel·lúrics, les muntanyes pelades i abruptes (l'erm) per contrast amb la ciutat ordenada i traçada a cordill?

Quins paisatges admiren les dames xamoses que quan érem damunt de Puig-Reig comentaven l'efecte que els feia aquella mena d'escalètric d'autovies ple de rotondes perceptible a la sortida nord de la vila?

En fi, què admirem els talaers senderistes, l'erm o el verger, el paisatge romàntic o el domesticat? No dubto gens que en una entitat com la nostra, on és un fet constatable la transversalitat (paraula de moda que aquí faig servir sense cap recança), hi haurà opinions per a tots els gustos entre els dos extrems que Joan Fuster assenyalava. Ja m'ho fareu saber, si us ve de gust.

Jordi Perera

Qui de nits no dorm... Foto: Jordi Perera

RUTA DE LES ERMITES

GR-176, 5a ETAPA

SANT PAU DE PINÓS - NAVÀS

Sant Pau de Pinós - Santa Maria de Cornet - Santa Susanna de l'Abellar; 17 km; 64 participants; 13 d'abril de 2008.

Una sortida més amb vessant doble: la cultural, visitant ermites, i la pròpiament esportiva. Quan es visiten llocs impregnats d'història sovint hom té la sensació que caldria dedicar-hi molt més temps a cada indret, haver-ne estudiat els seus caràcters, situar-los en les seves coordenades geogràfiques i històriques des de les vessants social, artística i àdhuc imaginar-ne la vida d'una gent que,

comptant amb la nostra visió actual, vivien relativament aïllats i amb l'objectiu de tenir una bona vida post-mortem, sempre guiats per una fe total en un Déu únic que no els deixava viure gaire temps.

Ara, quan visitem aquests llocs, sovint en ruïnes, ens costa molt poder-nos situar en la perspectiva dels qui van aixecar aquests monuments en llocs tan allunyats.

Aquest cop fou una ruta circular amb sortida des de Navàs i arribada al mateix lloc per dinar.

L'esmorzar en un bar ple de gàbies d'ocells va donar un toc original a l'inici de la ruta.

La caminada, aquest cop, era pràcticament tot en baixada i l'esforç físic no va ser especialment remarcable.

Vàrem visitar, qui va voler, les ermites visitables, i fins i tot vàrem trobar gent coneguda, també de la Talaia, tot i que no venia en el nostre grup.

Ens va fer un bon dia i l'itinerari es va ajustar perfectament al previst en la circular, és a dir, que

sortint de Sant Pau de Pinós vàrem passar per Sant Amanç, Sant Jordi de Lloberes, Sant Miquel de Terradellas, Santa Maria del Cornet i Santa Susanna de l'Abellar, sense gaires incidents remarcables, a no ser algunes anècdotes personals.

Al final d'etapa ens recol·lí a la carretera l'autocar i vàrem poder anar a dinar a Navàs, i encara vàrem arribar a casa a bona hora.

Miquel Fasius

Panoràmica de Sant Miquel de Terradellas. Foto: Mariona Siches

RUTA DE LES ERMITES GR-176, 5a ETAPA

TOT EL QUE PUJA, BAIXA

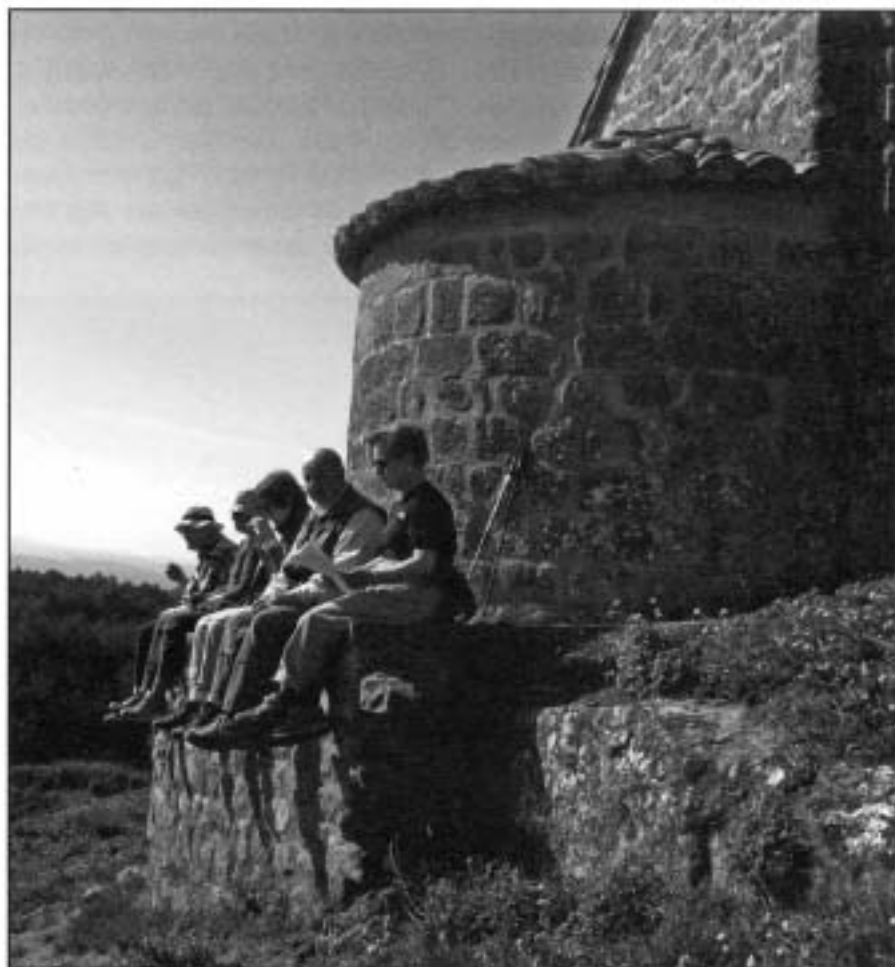
Diuen que tot el que puja, baixa. Com que un compta amb un bon grapat d'anyets, ja no hi creu gaire en aquesta dita, i més veient el que passa amb el preu dels aliments "en su conjunto", que diria un expresident del Govern central, sobretot des de l'arribada de l'euro, tan desitjada aparentment com la tornada a Espanya del rei Ferran VII i tan funesta per a les butxaques modestes com ho va ser El Deseado per a les il·lusions liberals.

Però després d'aquella quarta etapa de la Ruta de les Ermites que va ser rematada per una pujada interminable, traïdorament trenca-cames i llevabufera, cal que reconegui que la cinquena va ser un exemple confirmador de la dita del títol: des del punt inicial ens vam fer un fart de baixar que potser va incomodar algun expedicionari però que, en secret, això sí, sembla que va satisfer la majoria dels caminaires. Certament, la ruta va començar a Navàs tot pujant i ha acabat a la mateixa localitat, tot baixant.

Aquest contracronista, d'una altra banda, troba que ha estat un encert fer una ruta que ens ha permès albirar, veure o visitar una vintena d'ermites en uns temps en què un conseller de la Generalitat agnòstic ha pregat a la Mare de Déu de Montserrat que faci el que pugui perquè plogui i un exalcalde creient li ha demanat que no ho faci: potser en alguna de les ermites visitades algun altre

agnòstic (o fins i tot qualche ateu irredimible) va decidir, per si de cas, d'afegir-se a les oracions dels creients catòlics complidors de la petició del bisbe de Barcelona en el sentit que preguessin en demanda de pluja... Si més no, en aquesta darrera etapa vam poder constatar com verdejaven els sembrats per la pluja caiguda els dies immediatament anteriors a la sortida. No seré jo qui es pensi que el prec del conseller amb cognom de rei hagi servit de gaire, però...

Al llarg de l'aproximació a Navàs i de la caminada, el contracronista no va veure ni sentir res d'especialment destacable, a banda de les bromes habituals. Bé, potser sí, potser caldria ressenyar que vaig sentir més piuladissa d'ocells dins del bar de Navàs on vam esmorzar que caminant per la muntanya i també l'enuig amb aparença de realitat d'en Salleres, renyat segons manifestava per "un pistoler" pel fet d'arribar un parell de minuts tard a la sortida de l'autocar després

Menjador panoràmic a Sant Jordi de Lloberes. Foto: Agustí Poch

d'esmorzar. Ah, potser també caldria anotar la considerable quantitat de gossos que vam trobar, un d'ells, pobret, esgargamellant-se a bordar des de les golfes estant d'una casa a tocar de l'ermita de Sant Miquel de Terradelles.

Uii! i un altre oblit (hauré de passar-me a les panses integrals, vull dir amb cua): en Ramon Huguet, per tal de satisfer la seva vocació de guia moderat però eficaç, va estampar al cul del seu pantaló els senyals del sender que poc abans havien repintat els esforçats voluntaris que preparaven la ruta del Romànic. D'aquesta manera, tots els qui caminàvem darrere seu sabíem que anàvem pel bon camí. En arribar a Navàs, però, i donat el fet que ja no ens calien guies, va canviar-se el pantaló i el calçat de manera que el seu abillament li va donar un aire de *dacolt* de Fu-Manxú un tant atemoridor.

En fi, amb tan poques coses noticiables, aquest vostre servidor esperava expectant els efectes que el dinar podria haver causat en aquells que el duïen de casa, l'equip d'en Salvador Pujades, podríem dir. I no vaig ser defraudat:

Reagrupament a Sant Miquel de Terradelles. Foto: Agustí Poch

un cava oportú va ser el detonant d'una explosió de bon humor que va durar una bona part del trajecte de tornada i qui sap si va ser també la causa d'alguns envermelliments facials atribuïts a l'acció solar; excuses, diria jo en un atac de malignitat.

Aquest cava havia acompanyat, sembla, sobretot les menges dolces finals: panetone, coca del Forn de la Rambla i bunyols. Menges abundoses, perquè una part va poder ser encara repartida ge-

nerosament entre els qui s'havien quedat amb gana al restaurant. La Lourdes va triomfar tot i que en Pujades va amenaçar de castigar-la per donar metafòricament aigua a l'enemic, i el panetone (de l'any passat, em va semblar sentir) es va transformar en l'estrella del moment.

Ara, l'estrella veritable de la jornada, sense discussió possible, va ser l'autocar: una nevera al matí, un forn a la tornada, uns seients autònoms —vull dir amb voluntat pròpia— i una barra sustentadora de les cortinetes que va decidir de suïcidar-se damunt del cap dels viatgers de la dreta... Quatre o cinc metres de barra es van desprendre del seu suport, i em va semblar veure que la part central del fragment després havia estat enganxada amb cinta adhesiva al seu lloc original; home, que els reblons fa temps que van ser inventats!

Nois (i noies), això de l'autocar ens ho haurem de fer mirar; al menys, és el que manifestaven un bon nombre de viatgers (i viatgeres).

Jordi Perera

Cal Serra. Foto: Agustí Poch

GR-3 (2a fase), 1a ETAPA

L'ESTANY - MONTCABRER

L'Estany - El Castell - Molins del Pla - Montcabrer; 7 km; 26 participants; 11 de maig de 2008.

Amb un autocar no gaire ple, sortiem de Vilanova cap a la comarca del Bages acompanyats d'un cel ennuolat i amenaçador que anava complint allò de: Pel maig cada dia un raig. Tornàvem a l'Estany a continuar aquell GR-3 que el desembre de 1998 havíem iniciat en sentit contrari, és a dir, cap a Moià, per finalitzar l'any 2000 a Vallbona de les Monges. Ara toca la 2a fase de 4 o 5 etapes, seguint-lo en direcció cap a Vidrà i acabar a Els Munts.

Sense cap dubte, el protagonista d'aquesta sortida fou la pluja, una circumstància que, no només inhibí una part del personal que s'havia quedat a casa, sinó que havia deixat aquells camins de considerable pendent en estat de pista de patinatge sobre fang, amb els consegüents desequilibris, reliscades i cops de cul a terra. De fet aquesta primera etapa ja presentava dificultats de bon començament: si la proposta prèvia tenia més quilometratge i el recorregut que anàvem a fer ja s'havia escurçat a només 10 quilòmetres,

les circumstàncies de la jornada encara van retallar-lo una mica més.

Arribats doncs a l'Estany, ens encabim en l'únic bar obert que en aquella hora matinal ens va permetre estar tots junts i esmorzar còmodament. Però entre mossegada a l'entrepà i glop de cafè amb llet, a l'exterior, allò que ens temíem: la pluja! I els ànims varen començar a trontollar, i de seguida que: si era prudent sortir, si endarreríem l'hora de sortida, que si jo no tinc capelina, que si ens omplirem de fang, etc. etc.

Callia, però, ser optimistes, i ja ens teniu a l'hora prevista, proveïts de paraigües i alguna capelina, gairebé tota la colla començàvem a caminar sota un ruixat suau, tot plegat amanit per conyes i sucosos comentaris sobre aquella es-trafolària comitiva.

Havent sortit de l'Estany, i després del mas de la Crossa, anem caminant per una ampla pista amb pinedes a banda i banda, i poc abans de la derivació del mas del Castell ja havia deixat de ploure i alguns caminaires havíem plegat els paraigües, mentre altres no s'havien tret les capelines perquè no es fiaven d'aquell temps.

Entre cruïlles, bifurcacions, passos laberíntics i pujades, trobaríem un primer i important pendent totalment relliscós on es produïren les primeres demostracions de patinatge artístic, per fer cap després a la riera de l'Estany, que com era previsible portava suficient aigua com per haver de fer equilibris i a més donar ajudes per creuar a l'altre costat.

Amb prou feines una hora de camí i a l'arribada al primer reagrupament, en una clariana del bosc prop de la bifurcació del camí, féu aparició el sol, potser per desconcertar

Baixant vers la riera de l'Estany. Foto: Josep Blanes

aquells incrèduls que murmura-ven ai, avui !! Després de resseguir el costat de la riera, un rudimentari rètol indicava els Molins del Pla, fins i tot més enllà poguérem fotografiar, oblidada entremig del sotabosc, una vella roda de molí. De seguida ens fiquem a l'aiguabarreig de la riera d'Oló amb la del Molí amb diversos creuaments de les rieres i les conseqüents vicissituds del personal GR-istic en intentar no caure a l'aigua. Allò semblava més aviat una gimcana que no pas un GR.

Tot seguint prop de la riera i per sota de l'edificació de Montcabrer – que no vèiem – entrem en un joc de petits meandres enmig d'una zona boscosa, tancats per una filferrada, en què es trobaven altres passos laberíntics per evitar la fugida de la ramaderia, els quals estaven quasi amagats per la vegetació.

Finalment, després de travessar el darrer torrent ple d'aigua, ens escapolim d'aquell embolic de rieres i sortim en una clariana des d'on s'intueix ja la propera carretera. Un moment de reagrupament que algú aprofita per canviar-se els pantalons enfangats, i continuem per un senderó entremig del bosc, que amb un tres i no res ens deixaria just davant la cruïlla de la carretera C-59 que ve de l'Estany en confluència amb la C-670 que ve d'Oristà, i que hauríem de seguir fins trobar l'Eix Transversal.

Però una sàvia decisió de les autoritats GR-ístiques fa que finalitzem el recorregut en aquell lloc encara que només portéssim aproximadament uns 7 km. I més tenint en compte que s'havia previst visitar el proper Sant Feliu del Racó, després de dinar. Solució: trucar a l'autocar que ens vingui a buscar (tot i que quasi no hi havia cobertura), aturar-nos a fer la visita abans de dinar, i tornar després a dinar a l'Estany, i fins i

Pas difícil a la riera d'Oló. Foto: Josep Blanes

tot visitar prèviament el claustre i l'església de Santa Maria de l'Estany.

I així fou. L'autocar ens deixava davant el camí de desviació cap a Sant Feliu i a més d'un centenar de metres, a la porta ens esperava ja el seu actual propietari i restaurador, que començà explicant-nos una llarga història, tant de les modificacions que l'església romànica havia sofert en èpoques anteriors, com les que ell ha realitzat, segons diu, sense cap ajuda del bisbat, això sí, fent-nos patent més d'una vegada que aquella església era una propietat privada i no una parròquia, i que el propietari era ell, encara que a un col·lectiu com el nostre accedia gustós a ensenyar-nos-ho.

D'entrada sobta que, vista de lluny, l'església presenti dos absis en comptes dels tres habituals de l'art romànic, a més d'ofereix un afegit a un costat consistent en una casa encastada en l'edifici religiós, i que sobresurt per damunt la teulada de l'església. Però la descripció d'aquesta etapa del GR ja ens explica que la nau i absis de la banda de migdia no es va arribar a construir mai, i al seu lloc, al segle XVIII, s'hi féu la rectoria, modificant totalment

l'entrada inicial de l'església.

Actualment l'edifici està totalment restaurat interiorment, segons va manifestar el propietari, que ens va mostrar totes les dependències, alguna amb imatges de sants entre els quals es trobava un Sant Antoni Abat amb el seu porquet, que ben bé hagués pogut anar cap a l'arxiprestal vilanovina a fer de nostre patró.

Finalment aquella visita s'havia allargat massa, perquè continuament ens explicava més coses, i vam haver de marxar perquè si no potser no hauríem trobat lloc per dinar. En baixar cap a l'autocar ja començava a ploure. Però en arribar a l'Estany una colla va voler visitar com a mínim el claustre del monestir de Santa Maria de l'Estany, i tornàrem a fotografiar un dels millors claustres romànics d'aquest país, la construcció del qual es realitzà entre el segle XII i XIII. Amb el temps just per fer quatre fotos més de l'església, i plovent, corre-cuita cap a trobar el restaurant i dinar. Tot plegat, un dia mullat però aprofitat. El viatge de tornada, com és costum, ja no té història.

Josep Blanes

GR-3 (2a fase), 1a ETAPA

AI, BALTASAR!

Em va despertar "el horrisono fragor de un trueno", com diria un poeta el nom del qual no recordo. El cel es desfeia a bots i a barrals damunt la vila. Immediatament vaig pensar si la petició del conseller de Medi Ambient a la Mare de Déu de Montserrat no hauria estat excessivament atesa. Ai, Baltasar, que no vas tenir en compte que el Cel escolta més les peticions dels descreguts que no les dels creients perquè cal recuperar les ovelles perdudes!

El cas és que aquest vostre servidor, en llevar-se, va començar a considerar diverses excuses per no presentar-se a la plaça de l'Estació, temorós de veure's en perill d'ofegament a qualsevol dels torrents que calia travessar a gual. Però vet aquí que sant Bernat (segons em va explicar en Ramon Huguet) va decidir de protegir-nos com va quedar demostrat amb escreix al llarg de la sortida. M'explicaré.

D'entrada, a les sis va escampar i els núvols van marxar ràpidament, de manera que la vintena curta de senderistes inconscients que havíem decidit lluitar contra els elements vam poder aplegar-nos a la plaça de l'estació sense necessitat d'usar el paraigua. Evidentment, tan poca "penya" vam poder repartir-nos a pler pels seients de l'autocar. Mentre viatjàvem cap a l'Estany, tot contemplant la natura que es mostrava xamosa "con la cara lavá y resién peiná", vaig parar

atenció a les llegendes inscrites en les llunes del cobxe: S IDA DE EI ERGENC A, A IDA DE EMERGE CIA, ALIDA DE EMERGENCI. Sort que tots els defectes que li vaig trobar van ser aquests de tan ínfima importància en comparació dels que tenia el de la sortida anterior.

A l'Estany, mentre esmorzàvem en un bar molt diligentment atesos per un parell d'eficientíssimes persones, va començar a ploure, amb intermitències però amb intensitat, i es va produir una llarga discussió quant a què calia fer. Arribada l'hora prevista de començar la caminada es va aconseguir el consens: aniríem fins a l'entrada de la finca Mas Castell i allà decidiríem si continuàvem o no. Va semblar que

alguns s'estimaven més quedar-se, però finalment s'hi van afegir, i això va ser un encert. Perquè quan no dūiem ni vint minuts de caminada va escampar i els paraigües (n'hi havia un parell d'enormes, llistats de blau i blanc) van ser tancats per no ser oberts més en tota la sortida: cada vegada que va tornar a ploure ens va agafar sota cobert.

En el full de ruta s'indicava que per entrar a Mas Castell calia utilitzar una entrada laberíntica, i certament, ho era; ara, els redactors es van descuidar de posar que aquesta entrada també limitava el perímetre abdominal dels usuaris per la seva acusada estretor. Per sort, tots els caminaires entraven dins la norma; potser algun dels habituals aques-

Caminant sota la pluja. Foto: Josep Blanes

ta vegada absents no hauria pogut passar. També segons el full de ruta havíem de travessar mitja dotzena de rierols i s'apuntava que només un podia presentar alguna dificultat. Error; els redactors no havien tingut en compte l'eficàcia impetratòria del conseller i ens vam trobar que les pluges abundoses de la setmana havien ressuscitat el cabal de tots els cursos d'aigua que havíem de creuar. Sort que amb nosaltres venia un Pere pontífex que davant del rierol que presentava més dificultat va dirigir la construcció d'una passera de pedres que amb un cert nombre de rellicades, això sí, ens va permetre d'arribar a l'altra riba.

Això de les rellicades (relliscades reals, no d'aquelles de metàforiques les conseqüències de les quals es donen a llum als nou mesos) va abundar en diversos trams del camí molt afectats per la pluja, i especialment en el tercer dels passos laberíntics del recorregut. Era estret, en baixada, amb filferro de pues, amb esbarzers, amb el terra fangós i relliscós i abocat a un torrent. I aquí una gentil dama va decidir d'ajudar-me a superar l'obstacle, cosa que m'hauria estat molt més difícil sense el seu auxili i qui sap si no hauria caigut al fons del torrentet amb un munt d'esgarinxades. Des d'aquell moment la meua protectora no va deixar de vetllar per mi fins que l'autocar ens va recollir.

Capitell Santa Maria de l'Estany. Foto: J.B.

Sant Feliu de Terrassola. Foto: Josep Blanes

Val a dir que les dificultats de l'excursió van ser afrontades per tot-hom amb bon humor i això, unit a l'agradable regust que va deixar la visita a Sant Feliu de Terrassola, va fer que aquesta sortida fos una de les més divertides a què aquest contracrònicista ha pogut assistir. Dic això del bon regust de la visita perquè els organitzadors, amb bon criteri, van decidir de posar fi a la caminada al punt de reagrupament de la carretera C-59 i aquest estalvi de temps ens va permetre de visitar amb prou temps l'ermita de Sant Feliu.

Allà vam trobar un cicerone (doblement cicerone, perquè era un català que havia viscut molt de temps a Roma) que ens va explicar amb pèls i senyals la història de la restauració que la seva dona i ell estan fent d'uns quants anys ençà. No puc donar detalls de les explicacions del docte i esforçat restaurador, entre altres raons perquè caldrien unes quantes contracròniques; només diré que l'home es pren la feina amb tant rigor, que en diverses ocasions va advertir-nos que quan la gent es distreu, atura la "classe" i envia els "alumnes" a pastar fang.

Com que això ja s'allarga massa, miraré de tancar aquí aquest escrit no sense esmentar que vam acabar la jornada amb una visita al claustre del monestir de l'Estany, un bon àpat en un restaurant servit per un personal superat pel nombre de comensals i una tornada en què el capvespre ens va obsequiar amb unes nuvolades pròpies d'un pintor romàntic. També cal anotar que cap xerraire va trencar la pau somnifera dels —em penso jo— satisfets expedicionaris, que durant el viatge de tornada van poder dormir "a pierna suelta", que diuen per les Espanyes. Tant és així, que una de les canyellenques es va despertar just quan es va aturar el cotxe a Canyelles i va baixar-ne mig adormida.

Ah, quan acabo d'escriure aquesta contracrònica s'estan obrint comportes a diversos embassaments, com ara els de Sant Antoni, Rialb, Oliana, Mequinensa i Ribarroja, per causa de la creixuda de l'Ebre, i hi ha inundacions per sortida de mare dels rius en algunes localitats del Segrià (Seròs), la Ribera d'Ebre (Móra d'Ebre, Miravet) i el Baix Ebre (Xerta, Benifallet). Ai, Baltasar!

Jordi Perera

GR-3 (2a fase) 2a ETAPA

CAN BOJONS - SANT BARTOMEU DEL GRAU

**Can Bojons – Can Caraüll –
Alboquers - Sant Bartomeu del
Grau; 38 participants; 15 km;
8 de juny de 2008**

La segona etapa del GR-3, de Can Bojons a Sant Bartomeu del Grau, fou una mica accidentada per algunes raons: la principal, perquè es féu en dos trams que els unírem per un curt trajecte d'autobus. L'altra, per la impossibilitat de poder fer un dinar de comiat d'aquest curs en la zona de Sant Bartomeu del Grau. Tots els restaurants eren tancats (?).

Es va començar de bon matí: a les 6 en punt a l'estació, millor dit, a la plaça Eduard Maristany, que si no m'erro era l'enginyer de la línia fèria Barcelona-Valls. El personal en aquelles hores del matí no estava per xerrera i les capcinades campaven de valent.

Al començament temíem que la pluja hagués provocat un fanguissar pels camins i que fossin plens de bassals. Evidentment vam comprovar que havia plogut, però el fang i els bassals eren mínims, es podia caminar bé i no ens embrutàvem.

A poc de caminar trobàrem un advertiment curiós: Braus salvatges en llibertat! En aquesta zona això ens va semblar curiós i estrany alhora, i suposo que a tothom al creuar les tanques, passar i sortir del clos, deixava enreure un alleugeriment, ni que fos molt petit.

El paisatge era esplèndid: el verd de l'herba, de les mates, dels arbustos i arbres era variat i nou; indicava creixement exuberant dels brots i herbes. La pluja tan esperada feia el seu efecte beneficiós. Les flors creixien per tot arreu i la diversitat de colors feia goig. Els aficionats a la fotografia feien la seva feina, suposo que amb ganes i alegria, per la gran quantitat que se'n van arribar a fer.

La primavera aquest any ha estat de "llibre", quan als textos de l'escola ens deien que en aquesta estació creixien les flors. Actualment ja ens costava creure-ho. Les sequeres, la irregularitat de pluges i els incendis, fan que les nostres vegetacions siguin paisatges massa sovint degradats. En aquesta comarca, enguany,

s'ha acomplert una primavera que feia anys no podíem veure tan ufana. Esperem que la mala notícia, ja permanent, del canvi climàtic sigui molt lleu i puguem veure i fruit moltes vegades de primaveres tan boniques. Vam esmorzar en una ermita, l'Olivar, l'entrada de la qual quedava tapada per la vegetació; tot i que tenia un aspecte agradable, pel meu gust, no estava en massa bones condicions.

Seguirem a través de camps de blat, d'ordi i civada i passarem per alguna masia arreglada per a passar-hi els caps de setmana o vacances. Vam seguir després de fer un reagrupament al Pla del Vilar. Vàrem arribar bastant junts a l'autobús, aparcant a la carretera prop, sembla ser, del llogaret d'Al-

Reagrupament a l'ermita de l'Olivar. Foto: Josep Blanes

boquers. Pujar i sortir de forma molt ràpida fou la manera de "funcionar".

L'autocar ens va deixar en una carreterona i la vàrem seguir un bon tram fins que ens endinsàrem al bosc. Aquí sí que vàrem trobar fang, que ens va fer difícil poder passar i pujar. Per sort fou curt i entre les ajudes mútues, dreces i camins alternatius per evitar-lo, ens en sortírem prou bé.

El bosc i els camps de cultiu ens van fer curt el camí i veiérem Sant Bartomeu del Grau al nostre davant en una posició lleugerament elevada i que anava pujant cap a la dreta fins a l'acabament del poble. A la part baixa hi destacava l'església d'estil neoclàssic (?).

Després d'una ullada pel poble i sense massa esperes, tots vam pujar a l'autocar per retornar cap a Vilanova. Un molt petit grup es va escapar a veure un aspecte del poble que no vaig entendre, i es va incorporar a l'autobús un tros més avall de la sortida, amb alguna mala cara.

Més avall, en veure el poble penjat de la cinglera, vaig entendre el sentit del nom de Sant Bartomeu del Grau i el perquè del retard d'uns quants. La paraula grau és també utilitzada al Montsant per indicar passos a través de la cinglera, per tant i sense mirar cap diccionari, em sembla que els termes són sinònims i ens indiquen l'espadat i, al Montsant, el pas a través d'ell (?).

La sortida ràpida era aconseguir complir l'acord d'arribar d'hora a Vilanova i poder dinar amb les famílies (o les colles respectives). I així fou ja que vam arribar sobre quarts de dues.

Josep Olivella

Pujant cap al Pla del Vilar. Foto: Josep Blanes

Els efectes de la generosa pluja primaveral. Foto: Josep Blanes

Arribant a sant Bartomeu del Grau. Foto: Josep Blanes

GR-3 (2a fase), 2a ETAPA COM UN VIATGE DE L'IMSERO

Això de l'Imsero no ho dic pas per l'edat de la gent que es va decidir a fer la sortida, sinó per la proporció d'hores d'autocar en relació a la durada total: tres i mitja, cosa que fa un 43,75% de les vuit dedicades aquest dia a gaudir de la natura (és una manera de parlar).

És clar que els organitzadors no van tenir cap culpa: ells, com Felip II, no havien enviat les seves naus a lluitar contra els elements, i la pluja que des del 6 de maig venia caient sobre les comarques que havíem de visitar van fer impracticables alguns trams del GR-3 i això va obligar a "motoritzar" una bona part del trajecte.

Des de Manresa fins al punt inicial del primer tram pedestre i una bona part del camí, el terra mullat per una pluja acabada de caure ens va permetre corroborar com algunes dites referides al temps, per exemple allò de pel maig cada dia un raig i allò altre de si plou per Sant Pere Regalat plourà quaranta dies, enguany ha tingut un compliment gairebé exacte; de fet, el sant ha quedat malament només per cinc dies, com el maig.

Ara, els efectes benèfics de la pluja també eren visibles arreu: el verd, les diverses tonalitats del verd, fins i tot mig amagat en algunes valls fumejants de boires volanderes, omplia els panorames contemplats des de l'autocar estant o caminant pels viarans en-

cara respectats per l'afany asfaltador.

Verd arreu, però tocat de colors vius. Mentre el cotxe circulava entre Vilafranca i Martorell, em van venir al cap alguns versos, com aquests de Joan Maragall:

*La ginesta altra vegada.
La ginesta amb tanta olor.*

o aquests altres de Salvador Espriu:

*Ara digueu: la ginesta floreix,
arreu hi ha als camps vermell
de roselles.*

També el Llobregat, tot fent honor al seu nom llatí i baixant ple de marge a marge, posava un contrapunt vermellós que envigorava el verd dominant.

I quan ja caminàvem, el cucut (*Cuculus canorus*), si és que vaig identificar correctament el cant, ens va acompanyar una estoneta mentre ens omplíem els ulls amb els colors sucosos d'una natura ben rentada i assaonada per la pluja, aquesta vegada ben caiguda, com si volgués dur la contrària a Raimon en allò que diu: "Al meu país la pluja no sap ploure".

Però a hores d'ara potser us demanareu si no va passar res de contracronicable. Doncs poca cosa: hi va haver gent esmorzant a peu dret per no mullar-se el cul, un abandonament al se-

gon tram pedestre, fang més que enganxifós, rrelliscades i caigudes... fet i fet, res de destacable.

Només un incident al final va posar una mica de sal i pebre a la cosa: el tàndem Blanes/Salleres van decidir d'anar a veure el grau que dona nom al poble del final d'etapa mentre la gent anava arribant i aplegant-se a l'autocar per emprendre el camí de tornada, i quan va ser l'hora i el cotxe va arrencar, va sonar el crit d'alerta: "Ep, atureu l'autocar, que hi falten el Pitu i en Salleres!". Discussions, nervis, on són i on deixen de ser, fins que el malentès es va resoldre, perquè ja havien acordat amb algú que els trobaríem una mica més endavant d'on estava estacionat el cotxe.

I ja en ruta cap a casa, el contracronista va anotar les llegendes que figuraven en algunes llunes:

S ID DE EI E GE
D DE E E E
LIDA DE E ER EN I

Si l'autocar era el mateix que el de la sortida de maig (i això li va semblar a qui signa), els efectes de l'acció dels usuaris agents d'erosió eren evidents i podreu comprovar-ne l'eficàcia esborradora si compareu aquestes llegendes amb les que aquest vostre servidor va recollir en l'escrit anterior.

Jordi Perera

50a MARXA D'ORIENTACIÓ

El passat 30 de març se celebrà la 50a edició de la nostra marxa social, una marxa que ha arribat doncs al seu cinquantenari des d'aquell llunyà febrer de 1959 en què se celebrà la primera, i l'indret escollit per a aquesta commemoració fou la comarca del Baix Llobregat, concretament dins el municipi de Begues i tocant el de Vallirana, rodals molt propers als que es varen seguir en la primera Marxa Social. L'èxit de convocatòria i participació fou important: 140 equips representant 9 entitats foranes a més de la nostra s'apuntaren a la competició i el bon ambient i animació que es respiraven els dies anteriors a la celebració ja feien preveure una bona diada.

El divendres anterior, dia 28, dintre els actes habituals dels divendres culturals a l'entitat, s'havia projectat un audiovisual amb una selecció d'imatges dels 50 anys consecutius de la Marxa, una projecció creiem que molt reeixida i sobretot emotiva que recollia tants records dels moments viscuts durant la preparació i celebració de les marxes i de tots els que les havien i han fet possibles i perdurables fins als moments actuals, tant a nivell d'organització com de participació. I l'endemà, dissabte, tingué lloc l'acte previ del sorteig dels equips inscrits, que a més de la documentació necessària per a la participació reberen un munt d'informació i llibres oferts per la Xarxa de Parcs Naturals, guies editades

per la Diputació de Barcelona, a més de la sorpresa del dia: una samarreta obsequi de Televisió de Catalunya commemorativa dels 25 anys de TV3.

Així, doncs, el diumenge dia 30 es donava la sortida de la Marxa a la població de Begues i aquesta s'iniciava en el recinte del Poliesportiu, davant la Sala Polivalent. Resseguint l'àrea d'instal·lacions esportives es deixava la població per endinsar-se en amplis conreus de vinyes, camí de Can Pau i la plana de Can Sadurní, masia on s'arribava poc després, coneguda amb el nom de Can Sadurní de l'Espluga, una de les més antigues del terme i molt ben conservada. Passat can Sadurní se seguia pel camí moliner de Vallirana que mena a la creu d'Ardenya. Es

passava pel costat de cal Jepis i després d'un tram boscos s'arribava a una clariana on hi havia el control A.

A partir d'aquí el recorregut seguia aleshores paral·lel a la riera de Santa Eulàlia o de can Sadurní per un tram molt pedregós, de rasclers i avencs, característics d'aquests paratges, i després d'un tram força costerut (lloc d'ind decisions, dubtes i errades d'alguns equips per la seva localització) i de dos controls de pas estratègicament col·locats s'arribava a una pista planera on un senderó derivava cap a l'indret conegut per la Creu d'Ardenya, que marca el límit nord del terme municipal de Begues amb Vallirana. A pocs metres hi havia el segon control horari B. Passat

Esperant la sortida. Foto: Cristòfol Soler

aquell itinerari circulava una bona estona per una ampla pista argilosa en el sector del camp del Tallaret i pel pla d'Ardenya, i després de deixar les ruïnes del mas de la Vicenta i el coll de la Creu d'Ardenya s'anava davallant suauament fins arribar al Mas de les Fonts, un dels més antics dins el terme de Vallirana, on hi havia el Control C, on s'esmorzava.

Aquells suculents entrepans oferts per l'organització van ser més que agraïts i oportuns ja que a partir d'aquí calia un bon ànim per emprendre el continuat camí ascendent que esperava als equips fins que arribessin al següent control horari, el D, assentat en el paratge anomenat el Marge del Moro. Abans d'assolir-lo, però, els marxadors, un cop deixat enrere el Mas de les Fonts, havien de passar pel costat d'un parell de fonts i enfilars amunt pel llevant de la Penya Esquerdada, creuar el torrent del Salt del Bou, i tornar a remuntar fortament fins arribar a l'esmentat indret del Marge del Moro, paratge des d'on es pot gaudir (en donem fe), en dies clars, d'una panoràmica extraordinària, des de les serres més properes com Collserola, Montseny, Montserrat, Sant Llorenç del Munt com les més il·lu-

Tot caminant. Foto: Rosa Farriol

nyanes del Cadí, Pedraforca, Puigmal... Llàstima que en aquell dia la calitja va fer deslluir una mica l'àmplia vista.

Es continuava per la mateixa pista fins assolir la màxima alçada del recorregut (528 m alt) al costat d'una torre de línia d'alta tensió. Per terreny planer es passava ara a un altre vessant on es podia atalaia tot el pla de Begues i el proper massís del Garraf, el delta del Llobregat, una panoràmica esplèndida. El ritme es trencava per un sobtat i fort descens seguint un corriol, límit dels ter-

mes de Vallirana i Begues, fins arribar al Coll del Pi de les Tres Soques, fita que limita Begues amb Vallirana i Torrelles de Llobregat i on hi havia el Control E. Se seguia bàsicament per una ampla pista camí de Begues tot i que un parell de viaranyes amagaven dos controls de pas, fins arribar al Control F.

Es continuava pel camí de Begues, passant per can Farfai, i entre extensos conreus de fruiters d'una florida espectacular s'arribava al bonic llogarret de la masia de l'Alzina, ubicació del Control G. L'itinerari obligava a vorejar les parets del mas i sortir per la reixa davant la façana principal, sortida on s'havia situat estratègicament el cinquè control de pas i que més d'un equip, en no seguir estrictament la descripció, es va saltar. Es continuava vers ponent cap a la masia de la Casota i després venien els indrets de can Cataquero i cal Batlle Vell fins que per terreny ja més poblat s'arribava al conjunt de masies de Cal Barreres. Ara només calia acostar-se al torrent de can Figueres i entre vinyes i velles sínies l'itinerari tornava al camí ja conegut vorejant el poliesportiu i arribava finalment al punt on s'havia iniciat la Marxa.

L'esmorzar al Mas de les Fonts. Foto: Jordi Cases

I al punt d'Arribada, allò de sempre: control final dels equips, lliurament del relat complementari, comentaris, opinions, bromes, algunes 'emprenyades', sorpreses, alegries, comparacions, càlculs... Tot però amb molt bon ambient. Moments relaxats mentre s'esperaven els resultats finals de la classificació que s'aprofitaven per visitar i gaudir de l'exposició commemorativa dels 50 anys de la Marxa d'Orientació per Descripció, una mostra que s'havia muntat mitjançant uns plafons instal·lats dins els locals de la Sala Polivalent i que va ser fortament elogiada per tots els presents, unes imatges que feien un repàs a la llarga història de la nostra Marxa i significaven un bon record per a molts.

Pel que ens ha arribat, l'opinió de la majoria de participants pel que fa a l'indret escollit i organització de la marxa ha estat positiva. Com sempre hi ha hagut algunes incidències o deficiències i observacions que ens han fet els propis marxadors, com els moments de dubte i dificultat en trobar el corriol pujador on hi havia els dos primers controls de pas, la mitjana horària un pèl massa lenta en el darrer tram, la descripció potser massa mastegada segons el parer d'alguns... observacions que es tenen en compte sempre amb ganes de millorar tant com es pugui.

La celebració acabà amb un dinar a Can Pebrots, un restaurant a prop d'Olesa de Bonesvalls, on s'havien apuntat la majoria d'organitzadors i una bona part d'equips participants. Posteriorment, el dissabte 19 d'abril, es procedí al lliurament de Premis de la Marxa i s'atorgà la Medalla dels 50 Anys als 20 primers classificats, acte en què assistí el Sr. Santi Llacuna, director del Parc Natural del Garraf, que celebrà la trajectòria dels 50 anys de la marxa. També cal fer menció de les

Descans a l'arribada. Foto: Cristòfol Saler

medalles especials atorgades a l'Antoni Ordovàs i Josep Blanes en qualitat de precursors de la Marxa Social d'Orientació per Muntanya.

A més de les entitats i empreses que col·laboren habitualment en la celebració de la Marxa, Ako, Vielco, Impremta Falcó, i de l'interès i bona disposició que demostren els amos i masovers de moltes masies dels indrets per on transcorre la Marxa, agraïm també l'aportació i col·laboració de l'Ajuntament de Begues, Parc Natural del Garraf i Diputació de Barcelona, Televisió de Catalunya i molt especialment als encarregats del Bar del Poliesportiu i Sala Polivalent que varen atendre el personal i facilitaren els locals per a l'organització i treballs informàtics.

Gràcies també al nombrós personal desplegat per a qüestions de control i tot el que comporta aquesta complexa organitza-

ció, des de la seva minuciosa i rigorosa recerca d'indrets i preparació i labor de captació de possibles patrocinadors o col·laboradors fins a la celebració final. I no cal dir, el nostre més profund agraïment a tots els equips sense l'incansable suport participatiu dels quals aquesta Marxa no fora possible, i ara ho podem dir, no hauria arribat als 50 anys!

Esperem retrobar-nos tots l'any vinent amb el mateix ànim.

Grup de Marxes

RESULTATS MARXA 2008

CLASSIFICACIO PER ENTITATS

(3 millors equips federats)

ORDRE	ENTITAT	PUNTS
1	A.E.Talaia	25
2	C.E.Foment	31
3	C.E.Avinyo	33
4	C.E.C.	42
5	C.M.Hospitalet	61
6	Blaus	64
7	G.E.S.Mollerusa	68
8	Sitges	75
9	Xulius	117
10	UEC Cornellà	228

RESULTATS MARXA TALAIA 2008

ORDRE	DORSAL	NOM1	NOM2	ENTITAT	PUNTS
1	77	Belchi Nuria	Gomez Anna M.	Talaia F	7
2	116	Fernandez Pere	Poch Agusti	Talaia F	9
3	121	Esmandia Ramon	Garcia Ricard	Foment	9
4	59	Costa Atila	Altarriba Jordi	C.E.Avinyo	9
5	91	Sagarra Nuria	Viver Edith	Talaia F	9
6	54	Rigual Isidre	Gomez Carles	Talaia	10
7	86	Costa Camil	Galante Manel	C.E.Avinyo	10
8	44	Lopez Xavier	Lopez X. Soler	Talaia	10
9	82	Rubio Xavier	Mesa Claudia	Foment	10
10	33	Ivern Pere	FontanetGertrudis	Vilanova	11
11	87	Burcet Joan	Rodriguez Maria	Talaia	11
12	98	Barragan Eduard	Diaz Maria	Vilanova	12
13	7	Coll Carles	Allvin Christine	Sitges	12
14	45	Rossell Victor	Gimenez Marcos	Foment	12
15	69	Ferrer Marcelli	Paterna Marga	Talaia F	12
16	78	Tejedor Gloria	Camacho Oriol	CEC	13
17	55	Jasanada Josep	Huget Montse	Vilanova	13
18	70	Senso Antoni	Martorell Xavier	Talaia F	13
19	109	Sole Nuria	Balaguero Josep	C.E.Lleida	13
20	124	Vinyals Angels	Llosa Josep	Talaia	13
21	61	Martin Oscar	Casas Xavier	Vilanova	13
22	127	Mitjans Ramon	Curia Juli	Xulius	13
23	73	Burcet Rafel	Burcet Bernat	Vilanova	14
24	23	Costa Josep M.	Viladrich Joan	C.E.Avinyo	14
25	93	Vargas Carlos	Jose F. Jordi	CEC	14
26	66	Gil Josep	Sanfeliu Enric	C.M.Hospitalet	15
27	10	Noes Xavier	Salvador Lurdes	Talaia	15
28	118	Camacho Julian	Cinca Miquel	CEC	15
29	99	Llobet Miquel	Chaves Josep M.	C.E.Avinyo	15
30	88	Contreras Alfred	Pares Angels	Talaia	15
31	62	Huget Ramon	Recasens Prui	Talaia	15
32	96	Garcia Carme	Iraegui Juanjo	Vilanova	15
33	51	Poch Blai	Poch Albert	Talaia	15
34	67	Marcet Montse	Guillaume Maria	GER	16
35	76	Simon Marcelina	Vidal Manel	Talaia F	16
36	48	Mirabent Jaume	Mirabent Clara	Vilanova	16
37	117	Zudaire Jesus	Esteban Elisa	Molins de Rei	16
38	85	Mola M.Dolors	Pascual Frances	Sitges	17
39	90	Noes Magda	Campins Lurdes	Talaia	17
40	120	Arbos Albert	Gene Octavi	Blaus	17
41	37	Bartomeu Jordi	Costa Marc	C.E.Avinyo	17
42	115	Marcet Josep	Rosell Climent	Xulius	17
43	14	Bruna Josep	Romeu Isabel	Talaia	17
44	52	Marti Ramon	Planas Maria	Talaia	17
45	63	Soler Hermes	Farre Pilar	CEC	17
46	65	Carretero Gloria	Casas Albert	Vilanova	18
47	143	Ventosa Mireia	Perez Sandra	Vilanova	18
48	71	Latchinian Alicia	Alvarez Eloisa	Vilanova	18
49	5	Perez Emili	Mesia Francesc	Talaia F	18

RESULTATS MARXA TALAIA 2008

ORDRE	DORSAL	NOM1	NOM2	ENTITAT	PUNTS
50	89	Martinez Miquel	Martinez Sandra	Talaia	18
51	13	Monfa Conxita	Cullere Ester	G.E.S.Mollerusa	18
52	104	Herms Joan	Pare M.Angels	C.E.Avinyo	18
53	15	Gonzalez Carles	Catala Judit	Vilanova	18
54	97	Pascual Lurdes	Montane Eduard	Talaia	19
55	20	Burcet Gemma	Burcet Arnau	Talaia	19
56	39	Raventos Ravina	Vinyals Queti	Talaia	19
57	92	Gabalda Jaume	Baig Roser	GER	19
58	16	Lozada Xavier	Lozada Oriol	Talaia	19
59	72	Gil Elisenda	Monros Antoni	C.M.Hospitalet	19
60	135	Masdeu Pilar	Ventosa Oriol	Talaia	19
61	114	Duocastella Moises	Prat Marta	Manresa	20
62	123	Baglietto Josep	Sagarra Montse	Vilanova	20
63	129	Massana Casimir	Cuadras Neus	Talaia	20
64	31	Poch Lali	Salvador Bernat	Vilanova	20
65	83	Marti Joan	Penna Antoni	Talaia	20
66	131	Massana Jordi	Barcelo Lidia	Talaia	21
67	47	Montroig Pere	Gorgas Isabel	Sitges	21
68	9	Poch Isidre	Elias Josep	Talaia	21
69	56	Hernandez Maria	Gomez Nuria	C.E.Badalona	21
70	28	Duedre Marti	Prat Mireia	Vilanova	22
71	68	Santandreu Ferran	Cornellan Angels	G.E.S.Mollerusa	22
72	125	Cortes Froilan	Valero Cristina	Molins de Rei	22
73	53	Forgas Nuria	Forns Maite	Vilanova	23
74	29	Alba Marc	Villaubi Llibert	Vilanova	23
75	81	Roca Josep	Luz Margarita	Vilanova	23
76	49	Querol Angels	Alcala Carles	Blaus	23
77	84	Llopis Isabel	Bartuli Maria	Talaia	23
78	8	Corella Montse	Corella Josep	Talaia	23
79	24	Gazquez Josep L	Casals Carme	C.E.Lleida	23
80	3	Ruiz Jesus	Gisbert Francesc	Vilanova	23
81	128	Fonts Manel	Corominas Pilar	C.E.Avinyo	24
82	74	Gomez Ferran	Navas Sara	Vilanova	24
83	134	Vadin Joan	Marco Fermin	Blaus	24
84	57	Belchi Salvador	Lagunas Maria	Talaia	24
85	105	Candela Josep	Pascual Soledad	Talaia	25
86	130	Mill Jordi	Vall Avelina	C.E.Avinyo	25
87	30	Domingo Roger	Mila Oriol	Foment	25
88	108	Casas Josep M.	Lopez Joan	Talaia	25
89	112	Vidal Jordi	Rafols Montse	Talaia	25
90	1	Ponsa Silvia	Baños Agustin	Vilanova	26
91	60	Mola Josep M.	Mola Ona	Sitges	26
92	101	Sagarra Antoni	Oltra Eliseu	Talaia F	26
93	58	Gurri Dolors	Ruiz Remedios	CEC	26
94	50	Gonzalez Oscar	Sales Roger	UEC Gracia	26
95	79	Belchi Juan	Belchi Joel	Vilanova	27
96	106	Pallas Jordi	Pallas Marc	C.M.Hospitalet	27
97	102	Montoliu Anna	Huguet Elena	Blaus	27
98	122	Moros Santiago	Español M.Jose	Parets Valles	27

RESULTATS MARXA TALAIA 2008

ORDRE	DORSAL	NOM1	NOM2	ENTITAT	PUNTS
99	140	Burcet Jordi	Minela Jordi	Talaia	27
100	41	Cullere Jesus	Cullere Andreu	G.E.S.Mollerusa	28
101	113	Alcaraz Francesc	Calvet Esteve	Talaia	28
102	107	Artigas Pere	Reixach Concep	Talaia	28
103	132	Cusco Albert	Cols Xavier	Talaia	29
104	80	Mercade Ismael	Fontecha Sandra	Vilanova	29
105	46	Ramos Paqui	Codina Eudald	Vilanova	29
106	40	Pujol Lluís	Socias Concepcio	Vilanova	29
107	126	Suria Carles	Sole Alicia	Vilanova	32
108	17	Ramos Jordi	Planas Montse	Foment	32
109	141	Llenas Ramon	Llenas Ricard	Talaia	34
110	32	Casafont Montse	Allepu Alejandro	Talaia F	35
111	35	Blanco F.Javier	Vallverdu Roser	Vilanova	36
112	6	Prat Noemi	Gonzalez Miquel	Vilanova	36
113	2	Also Ramon	Escayol Josep	Talaia F	37
114	95	Sevilla Agusti	Lobato Olga	Vilanova	37
115	25	Font Marc	Jorba Concepcio	Vilanova	37
116	142	Andreu Joan	Mestres Carme	Talaia	38
117	94	Fasius Miquel	Siches Mariona	Talaia	39
118	21	Ibañez M.Angel	Jasanada Francesc	Talaia	40
119	27	Planas Josep	Muela Roser	Talaia F	40
120	26	Luque Joaquin	Gene Jordi	Blaus	41
121	22	Montaner Sisco	Ferret Montse	Talaia	41
122	111	Galan Enrique	Alarcon Laura	Gava	42
123	136	Vidal Eduard	Almudevar Loida	C.E.Esparragera	42
124	38	Font Anna	Paya Fernando	Vilanova	43
125	119	Mola Pau	Mola Blai	Sitges	44
126	103	Montgay Carles	Mas Beatriu	Vilanova	48
127	18	Alcala Marta	Gene Arnau	Blaus	49
128	100	Talegon Marian	Alsina Montse	Talaia	53
129	4	Doblas Manel	Cabrera M.Rosa	Talaia	53
130	34	Tomas Silvia	Val Sergi	Vilanova	60
131	36	Mata Julia	Martinez Arnau	Foment	62
132	137	Malcampo Joan	Manrubia Olga	UEC Cornella	63
133	11	Fabre Cristofol	Collado Maria	Talaia	64
134	42	Krampulz Mac	Isern Hector	Talaia	68
135	138	Mitjavila Alexia	Mitjavila Francesc	UEC Cornella	76
136	12	Marcer Assumpta	Jacas Pere	Xulius	87
137	139	Malcampo Mireia	Malcampo Laura	UEC Cornella	89

SITUACIÓ I COMPOSICIÓ DELS CONTROLS		
LLOC	PAS	PERSONES
Sort. Poliesportiu Begues	9	Carme Barceló, Jani Ferrer, Jaume Esteban, Tófull Soler Pilar Porras, Ricard Sabaté
A Riera Santa Eulàlia	9,31	Andreu Usieto, Maria Aragonès, Josep M. Raset, M ^a Antònia Papiol
Control Pas 1		Salvador Martínez
Control Pas 2		Tina Moya
B Coll d'Ardenya	9,51	Josep M. Also, Dolors Lacasa, Xavier Capdet
C Mas de les Fonts	10,17	Vicenç Carbonell, Rosa Raventós, Pep Torras, Paquita Sánchez Ernest Perera, Manel Montoliu, Paquita Albet, Pili Meléndez
D Marge del Moro	11,12	Lluís Daviu, Xavier Salleras, Jesús Santacana, Heribert Sagarra
E Coll Pi Tres Soques	11,31	Josep Elias, Marina Massó, Àngels Pubill, Roser Grifoll Jordi Forgas, Sònia Dallà
Control Pas 3		Ramon Forgas
Control Pas 4		Aida Toledano
F Entrocament pista	11,53	Joan Toledano, Rosa Miró, Castaño, Virtudes
G L'Alzina	12,09	Joan M Sánchez, Petri Pérez, Salvador Pujadas
Control Pas 5		Antoni Ordovàs
Control Motxilla		Rosa Farriol
Arrib. Poliesportiu Begues	12,45	Josep Blanes, Tóful Soler, Pilar Torras

Equip encarregat d'obrir marxa: Blanca Forgas, Josep Blanes, Josep Carbonell, Neus Solé, Vicki Florenciano, Evèlia Casado

Equip escombra: Jani Ferrer, Ricard Sabaté, M. Carme Barceló

Equip informàtic: Ramon Casas, Jaume Esteban

Cerca i preparació itinerari: Lluís Daviu, Cristòfol Soler, Xavier Salleras

Descripció itinerari: Blanca Forgas

Relat complementari: Vicenç Carbonell (fotografies de Jesús Santacana)

Horaris: Salvador Buti, Jani Ferrer, Josep M. Sánchez

Repartiment de controls: Jani Ferrer

Material divers: Xavier Salleras, Cristòfol Soler, Pilar Porras

Megafonia: Manel Massana

Plafons exposició 50 anys Marxa: Cristòfol Soler

Trofeus: Lluís Daviu

Cartografia: Mapa topogràfic de Catalunya: 1:10.000, Fulls núms.: Begues 448-2-1 (142x65) i Torrelletes 420-2-4 (142x64), 2000.

Mapa topogràfic 1:25.000, Editorial Piolet, 2005, per editar.

A.E.TALAIA		50 MARXA D'ORIENTACIÓ PER DESCRIPCIÓ						30 DE MARÇ DE 2008	
PUNTUABLE PER LA COPA CATALANA DE MARXES TÈCNIQUES REGULADES									
CONTROL	SITUACIÓ	HORARIS			NÚM. TEMPS	DISTÀNCIES		MITJANA	
		OFICIAL	NEUTR.	TOTAL		REAL	NEUTR.	Km/h	m/seg
SORTIDA	Poliesportiu Begues	0	0	0	0	0	0	0	0
A	Riera Sta Eulalia	31	1	31	62	2240		4,34	1,20
Pas 1	Drecera (mitja pujada)								
Pas 2	Camí abans arribar pista								
B	Creu d'Ardenya (pista)	19	1	20	40	950		3,00	0,83
C	Mas de les Fonts	25	30	26	52	2040		4,90	1,36
D	Marge del Moro	25	5	55	110	1520		3,65	1,01
E	Coll Pi Tres Soques	14	1	19	38	920		3,94	1,10
Pas 3	Drecera								
Pas 4	Coriol boscós								
F	Creuament pista i sender	21	1	22	44	1600		4,57	1,27
G	L'Alzina	15,5	5	16,5	33	1280		4,97	1,38
Pas 5	Porta darrere								
Motxilla	Davant barraca vinya		1						
ARRIBADA	Poliesportiu Begues	29,5		35,5	71	2280		4,64	1,29
Totals		180	45	225	450	13010			

Control de sortida. Foto: Agustí Poch

Control al Mas de les Fonts. Foto: Jordi Casas

Control al Marge del Moro. Foto: Agustí Poch

Control a l'Alzina. Foto: Agustí Poch

Descans a l'Alzina. Foto: Jordi Casas

L'equip escombra. Foto: Agustí Poch

Entrant dades a l'ordinador. Foto: Agustí Poch

Els plafons dels 50 anys de Marxes. Foto: Rosa Farriol

RAID GARRAF

D'ESPORTS DE MUNTANYA

La temporada corresponent a la Copa de Raids d'esports d'aventura es va iniciar el 26 i 27 d'abril amb la celebració de la 5a edició del Raid Garraf que organitzà l'Agrupació Excursionista Talaia. Enguany, a més a més, aquesta prova era el Campionat de Catalunya de l'especialitat.

Amb 17 equips a la línia de sortida, dissabte a les 8 del matí la competició es va posar en marxa a Sant Joan de Mediona per encadenar en els dos dies les 13 seccions de què constava el recorregut amb més de 150 km de recorregut, 7.000 m de desnivell acumulat i la pràctica de 7 especialitats.

Amb un dia esplèndid, s'inicià la competició dissabte amb una orientació urbana pels carrers de Sant Joan de Mediona seguint una prova de ciclo orientació. El tercer sector portà els corredors en una cursa a peu a Urpí on s'havia de remuntar fins al barranc de Carme, en aquest calia encadenar un seguit de ràpels i salts a les bases d'aigua reomplertes per les darreres pluges. Un nou tram de bicicleta de muntanya apropà els participants fins al poble de la Llacuna on es donava pas a un nou tram a peu en què calia, a

més a més, fer una prova d'espeleologia i un espectacular ascens amb jumars.

El següent tram de btt, llarg i en una zona complexa d'elecció de ruta per la quantitat de camins i corriols, feia arribar els equips a Guardiola de Font-rubi per fer una prova de patins en línia de 9 km. Un curt i ràpid sector final de btt conduïa fins a la meta on els primers equips arribaven passades les 6 de la tarda i els darrers a les 10 de la nit.

Després d'un breu descans a l'Arboçar, a les 4 h 40 min de la matinada es donà de nou la sortida de la prova nocturna d'orienta-

ció a peu, amb un tram "score" i un lineal. Ja amb el dia despuntat calia pujar novament a la btt per arribar a les proximitats de Vilanova i la Geltrú. La penúltima secció la componia una orientació urbana pels carrers de la ciutat fins arribar a l'Estació Nàutica, a la platja de Ribes Roges, per pujar als calacs i afrontar la darrera prova de navegació.

La cursa des del primer moment va estar dominada per l'equip Medilast de Lleida, que fins a mitja jornada de dissabte es va veure pressionat per l'equip vilanoví ALB-Esports Prieto. Darrere, un grupet format pels osonencs del Seida, els Lleida X Raid, els T1

Sortida del Raid 2008. Foto: Ricard Belaskoain

Muntanya Bicis fa Sol i els Nons-top de la Garriga anaven intercanviant posicions.

L'equador de la prova va passar factura als Seida i als Aire Lliure, que es retiraven, i també en part als Alb-Esports Prieto, que es distanciaven dels líders.

El diumenge l'orientació jugava una mala passada als Lleida X Raid, que també perdien possibilitats, i els ALB- Esports Prieto en terreny propi intentaven remuntar sense fortuna.

Finalment, el Medilast va proclamar-se guanyador de la prova i nou Campió de Catalunya de la Copa de Raids, les bonificacions per equip mixt feien pujar al segon lloc un combatiu T1 Muntanya Bicis Fa Sol, per davant de l'esquadra vilanovina, que finalment assolien la tercera plaça. Els Lleida X Raid conservaven la quarta a tan sols un minut dels Nons-top després de més de 17 hores de cursa.

L'equip Aupa Neska Salewa es proclamà campió de Catalunya femení en ser l'únic equip integrat només per noies.

Ricard Belaskoain

Consultant el mapa. Foto: Ricard Belaskoain

Navegant amb el caiac. Foto: Ricard Belaskoain

Patrocinadors

MADE IN USA

HAGLÖFS

El podium amb els equips guanyadors. Foto: Ricard Belaskoain

PIRINEU D'OSCA

BARRANC DEL CONGUSTRO

COVA DEL MOLINO DE ASO

Un pont ben aprofitat: barranc del Congustro i cova del Molino de Aso

Dijous 1 de maig, primer dia d'un llarg pont que aprofitarem per dur a terme dues activitats al Pirineu d'Oscà. Havíem quedat dies enrere amb el Manuel Doblas i l'Adrià Castillón que estrenaríem la temporada de barrancs al barranc de Liri, prop de Castejón de Sos; i ja posats, ens arribaríem a la cova del Molino de Aso, a la vall d'Añisclo, que alguns de nosaltres encara no coneixíem.

Per tal de fer el viatge més descansat, dijous ens vam desplaçar al petit poble de Villacarli, al bell mig de la vall del riu Isàbena, on ens vam establir aquells dies. Des d'allí, tant el barranc com la cova són a poc més d'una hora de cotxe i no haurem de matinar.

El Liri ens planta cara

Així doncs, el 2 de maig, de bon matí, ens trobem ja a Castejón de Sos amb tots els estris necessaris per atacar el barranc de Liri. Fins i tot portem la descripció de la ruta que hem de seguir per arribar al lloc on haurem de deixar un dels dos vehicles per tal d'estalviar-nos una bona caminada quan haguem acabat el descens. No cal dir que les indicacions no són gaire precises i perdem un temps preciós per trobar el lloc en qüestió: el cementiri del poble. Encabits en el segon vehicle, agafem la pista de Liri i ens col-

loquem en un tres i no res a la capçalera del barranc.

La primera visió del barranc ens cau al damunt com un gerro d'aigua freda —mai millor dit— que ens deixa glaçats: el cabal és molt gran i els dubtes ens assalten. Hi

entrem o no? Estudiem la instal·lació del primer ràpel i els dubtes es fan més grans. Debatem la qüestió, discutim, mirem d'entrar al barranc per un punt més baix... però no ens acabem de decidir. Al final, per no perdre més temps, tornem a Castejón a demanar

El Barranc del Congustro. Foto: Anton Olivares

més informació a l'Oficina de Turisme, on ens diuen que, per a ells, la temporada de barrancs encara no ha començat i que tots els de la zona porten molta aigua.

Una mica decebuts, però decidits a fer un barranc, ens dirigim a la Puebla de Roda, a l'altra punta de la comarca, on intentarem trobar un altre barranc,

el del Congustro, per veure si el seu descens és factible. No ens costa gens trobar la capçalera i no ens hoensem: aquest caurà. Tot i que també hi baixa força aigua, els ràpels són més curts i no n'hi ha tants com al Liri. Així, en poc més d'una hora hem acabat el descens. No ha estat el que volíem, però ens ha servit per treure el mal gust de boca. Després de menjar una mica, en Doblas se'n torna a casa i els altres tres pugem fins a Villacarli, on recollim la resta de la colla per arri-

bar-nos al banyar de les Viles del Turbón, on acabem la jornada amb un bon bany.

Fotos al Molino de Aso

L'endemà, sense presses i després d'un bon esmorzar, fem carretera fins al canyó d'Añisclo i tenim la sort de poder aparcar molt a prop de l'entrada de la cova del Molino de Aso. Una petita passejada i ens plantem davant la seva gran boca. No és una cavitat complicada, sinó una curta travessia

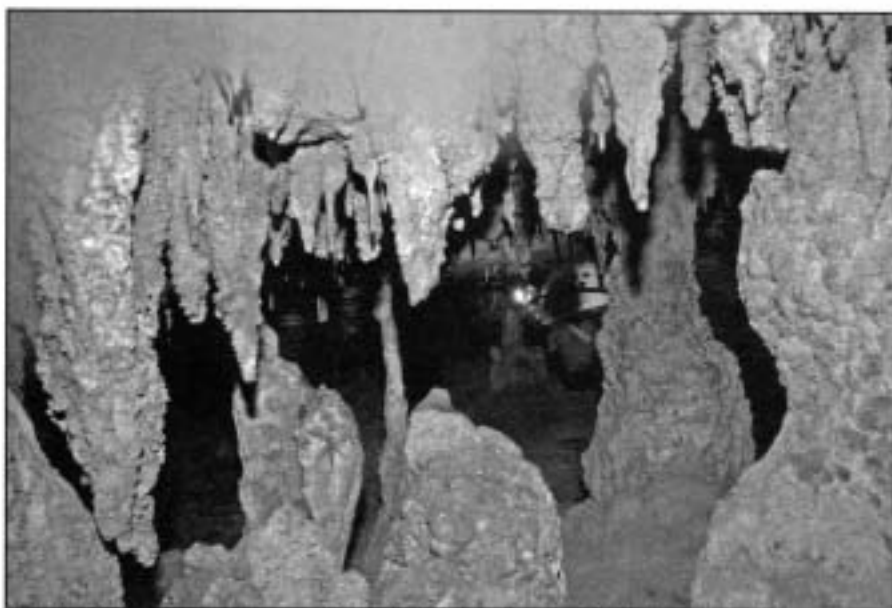
de menys de 2.000 metres en horitzontal, i l'objectiu es passar-s'ho bé i intentar fer bones fotos. Ens hi endinsem i la gran quantitat d'aigua que hi trobem ens sorprèn. Malgrat això, amb compte i amb alguna remullada progressem per l'interior i trobem unes formacions precioses que plasmem amb les nostres digitals. La part més complicada és justament al final, on el sostre de la cova és molt baix i ens hem de desplaçar arrossegant-nos; la cosa no tindria més mèrit si no fos perquè el terra és una barreja d'aigua, pedres i fang força molesta.

Un cop fora de la cova, veiem que l'Añisclo baixa molt ple i no el podem creuar. Així que ens toca remuntar un bon tros del riu i sortir a la carretera molt lluny del lloc on hem deixat el cotxe. Per sort, amb un bon dinar a l'Ainsa recuperem forces abans de retornar a Villacarli, on passarem la darrera nit. I l'endemà, cap a Vilanova a bona hora per no trobar les carreteres massa plenes.

Manuel Castillón
Anton Olivares

A l'interior de la Cueva del Molino de Aso. Foto: Manuel Castillón

L'Anton Olivares reptant per la Cueva del Molino de Aso. Foto: Manuel Castillón

30 ANYS D'INDRETS DE CATALUNYA

Un aniversari per reconèixer l'aportació d'un excursionista al coneixement del país

Ara fa trenta anys que a les pàgines del diari AVUI en sortia cada setmana una d'excursionisme on es descrivia un "Indret de Catalunya". Actualment podem veure als prestatges de les llibreries una gran quantitat de llibres d'itineraris, però fa trenta anys no. Podríem dir que aquells indrets, que posteriorment va editar Publicacions de l'Abadia de Montserrat en la seva col·lecció de "Llibre de Motxilla", van ser pioners en la feina de donar a conèixer el país als seus propis habitants.

Els indrets tenien un mèrit addicional i és la personalíssima forma de presentar-los del seu autor Jordi Mir.

Molt ben seleccionats, els indrets encara avui són plenament vigents, ja que la seva descripció es centrava en aspectes de fons i defugia descripcions caduques o itineraris sempre canviants. Potser fou una coincidència, però en aquelles èpoques a la Secció de Cultura iniciàvem un cicle d'excursions anomenat "Coneguem Catalunya", que encara estan en el nostre catàleg d'activitats i que en el fons -i moltes vegades fins i tot en les formes- coincidien en l'esperit dels indrets de Jordi Mir. Amb els anys l'hem conegut, ens hem fet amics i el reconeixem com un mestre en aquesta acti-

vitat de coneixença del país; si fa anys era un mestre a distància actualment és un mestre presencial.

Cal reconèixer doncs el fet i no podem deixar passar aquests 30 anys sense fer alguna cosa, sense dir-li al Jordi Mir públicament, davant dels seus amics i davant dels nostres a la Talaia, moltes gràcies per tot, pels indrets, per la seva feina constant, per la llengua i la cultura, per la flama de la llengua.....

A l'acte, que va tenir lloc el dia 23 de maig, hi van participar Albert Jané, Montserrat Bertran, Isidre Rodrigo, Jaume Comellas, Joan Cervera, Salvador Butí i M. Carme Barceló, que van llegir cadascun un indret seleccionat per ells ma-

teixos, explicant prèviament els motius de l'elecció a la vegada que a la pantalla de fons de la sala es projectaven imatges del lloc escollit.

Va ser una vetllada plena d'emocions i records, agraïments i reconeixements, una vetllada plena de profunda amistat conreada durant tota una vida.

Salvador Butí, en la intervenció final, va llegir un indret que pretenia ser un indret global que portava per títol "CATALUNYA EL GRAN INDRET" i deia així:

El nostre país és molt petit, però és un lloc on s'ha viscut molt i no sempre de forma fàcil. Per molts motius, ja siguin militars, religiosos o econòmics, els habitants

La mesa amb els participants a l'acte. Foto: Salvador Butí

del nostre racó de la mediterrània han anat construint esglésies, castells, molins, camins, ponts i poblets que han transformat i donat personalitat al nostre paisatge.

La natura de per si pot ser molt bonica, però el que fa que a més sigui un indret és la transformació que l'home n'ha fet amb harmonia i respecte. Catalunya està plena d'indrets, de ponts estratègicament situats que permeten creuar un riu, d'esglésies que reunien els pagesos per a rebre'n les instruccions i consignes, de castells que els protegien dels mateixos que els defensaven, de passos increïbles entre muntanyes per on es feia passar els ramats, d'ermites solitàries, o d'estructures naturals que han fet volar la imaginació a qui les contemplava.

Catalunya és un gran indret, és de fet l'indret d'en Jordi Mir, on ell ha concentrat i encara concentra tots els seus interessos. És l'indret global, el que uneix el paisatge amb la gent, la geografia amb la cultura, la tradició amb el present.

Quin indret és el més important, el més bonic, el més entranyable, el més desconegut? A l'hora d'escollir, no hi ha dubte: Catalunya. És el nostre indret desconegut, cada excursió ens obre nous horitzons segons el moment i l'època de l'any. Entranyable com cap altre i a més és el més important de tots. Moltes gràcies, Jordi, per deixar-nos descobrir aquests indrets al teu costat.

El Jordi, en la seva intervenció d'agraïment, també portava la idea de l'indret global al cap i ens va obsequiar amb el relat: "L'INDRET DELS INDRETS"

....Temps ha, ens havíem d'acontertar de veure una plana o una vall des d'un cim, després, amb

En Jordi Mir i la M. Carme Barceló. Foto: Salvador Butí

els globus, ja ens vam poder sentir ocells i més endavant els avions ens han anat ampliant les ales. Amb els satèl·lits, però, s'ha anat fins allà on no ens podíem pensar. De fet és, o era, increïble que haguéssim de poder veure tot el nostre planeta com si fos una pilota. Jo trobo que la Terra és bonica per ser vista i admirada amb detall i no convertida en un simple punt del cel i encara no pas dels més refulgents. És més, em donen a triar de veure la terra des del cel o el cel des de la terra i no m'hi pensaré gens. Ja estic bé on sóc.

Facècies a part, la veritat és que sense moure els peus de terra, i sempre des del nostre país, hi ha imatges arreu i a tota hora que ens poden captivar. Deixeu-me'n fer un itinerari ideal per a un dia ideal. Podríem començar veient sortir el sol des de Sant Pere de Rodes amb la visió infinita del mar irisat al davant, anar a contemplar a mig matí la Plana de Vic des del santuari de Bellmunt coberta de boira esponjosa amb la silueta sobresortint de les muntanyes que l'envolten i, al migdia, enlairar-nos fins al cim del Puigmal amb un bon gruix de neu fresca i enlluernar-nos a ple sol amb la

blancor ondulant i més pura que hi pugui haver.

Ja cap a mitja tarda, podem tenir sort i encertar la calma lluminosa que sol seguir una tempesta intensa amb la gràcia d'un arc de Sant Martí que trenqui per uns moments la monocromia de verdor exultant de la Cerdanya, aconseguir al capvespre el clixé del contrallum més perfecte possible de Montserrat des dels voltants de Manresa i, ja a plena fosca, gaudir des del Matagalls de la visió espectral que ens ofereix la llum que banya la carena montsenyenca que uneix el Turó de l'Home i les Agulles una nit de lluna plena.

Voleu dir que es pot anar a buscar res més seductor, enllà d'enllà? Ah!, i si em voleu creure, per pair aquestes sensacions si el temps és abonança quedeu-vos a dormir al Matagalls mateix fent biviac al tou de fulles dels faigs que s'hi enfilen. Segur que la sortida del sol de l'endemà us semblarà una nova i estimulante descoberta.

Us hi afegiu....?

M. Carme Barceló

QÜESTIONS DE TOPONÍMIA

Alguns d'aquests topònims ja han estat mig comentats en altra ocasió, però no serà debades el fet de remarcar-ne algunes característiques de nou ja que contenen algunes peculiaritats molt particulars, com és el cas del Matarranya, nom derivat de *Matrán*> bisbe, i de *Matràniya*> domini o terme bisbal. D'aquí han sorgit les paraules de Matrona, per línia femenina, equivalent a vestal o deessa romana, i el de Matarranya, per aglutinació vocàlica, el qual era domini del bisbat de la Tortosa antiga. Sobre aquest domini hi hagué variades discussions en diferents èpoques, domini que perdurava des d'època romana i visigòtica, i en època franquista en fou retallada una part a favor d'Aragó.

El Mamadits és un dels turons de la muntanya isolada del Montsià> Montcià> derivat del llatí *Monte Sel-lus*, equivalent a 'el Mont cadira' o 'Mont tamboret', ja que vist des de certa distància fa aquesta impressió semblant a un tamboret gegant a causa d'unes capes de roca calcària horitzontals que presenten aquesta visió de tamboret, d'aquí al llatí *Monte Sel-lus*, cim que s'enlaira fins a l'altura dels núvols segons (R. F. Avié *Ora Maritima*, 507), i encara produeix aquest aspecte el clima del seu voltant. Un dels seus petits cims, més aviat diríem lloms, més tard rebé el nom de Mamadits, que no és altre que un trasllat gentilici de la tribu magrebina dels *matmāta*, d'aquí els

matmatiis, i que per transposició vocàlica del català antic passà per *matmadis*> *mamadis*> *mamadits*. Però els components cartogràfics oficials castellans, que es titulen espanyols, ja l'han consignat com a Mamadedos, i al voltant d'aquest indret no es mamen ni s'han mamat mai el dit, però aquesta forma resulta més apta para su clásico idioma español imperialista, igual que han fet en altres indrets sense respecte de cap mena, això sí, sovint hi afegeixen la cueta de *Toponímia revisada y aumentada* (a la seva manera però), com també feren amb el lloc de Solicrup del terme de Vilanova i la Geltrú, transformat en *Sal y Cruz* en altre tipus de mapes, i amb un llarg etc., entre molts altres.

Al sud del Montsià hi ha l'indret del Mas de Fesol, al costat del riu la Sénia, encara sort que no ha estat traduït per *Habichuela*. El nom de Fesol ve del lloc o poble italià de Fiesole, prop de la ciutat de Firenze o Florència, arribat aquí durant la conquesta de Tortosa per Ramon Berenguer IV, on hi participaren molts genovesos. En la conquesta de Tortosa hi hagué participants francesos, alemanys, anglesos, genovesos o italians, molts catalans de les pròpies comarques com urgellencs, cerdans, vigatans, penedesencs, rossellonencs, empordanesos, barcelonins, gironins, alguns aragonesos i pocs castellans, etc., els ordes militars del Temple, de l'Hospital i del Sant Sepulcre, i a

l'hora de repartir, com que eren molts, els italians negociaren un preu per la seva participada ajuda, i Ramon Berenguer IV s'empenyorà per satisfer els diners amb alguns banquers catalans, especialment narbonesos. Els genovesos i alguns catalans, quan cobraren el diner, es traslladaren, aplicaren i crearen la famosa Fira de Sevilla, i es varen transformar en negociants de bestiar, Fira que al llarg dels temps ha esdevingut folklòrica però en principi tingué aquell objecte, el comerç boví i oví especialment, i de la conquesta de Tortosa en sorgí el diner per a la creació d'aquesta Fira de Sevilla, a partir de l'any 1150.

Tenim per altre cantó el Mont Caro, o Mont Rocós, Caro, Quer i Cot = Mont o indret de Roca, i efectivament així és; fou consignat en època antiga i en llatí com a *Monsacre*, on algú ha cregut que es tracta d'un *Mont Sacre* o Mont sagrat i ha escrit Monsagre i Mont sagrat i així ha estat ressenyat en més d'una ocasió, quan de fet el mot llatí ens indica un *Mons Acre*, on la essa no es separable del *Mons*, equivalent a Mont agre, Muntanya Agre o Mont esquerp, tal com anota en llatí un autor antic, *luxta superbus mons acer caput exerit...* (R. F. Avié obra cit. 504), o sigui, *un mont superb i agre* (o serralada) que treu el cap, tal com és en realitat. Per travessar dita serralada, si hom no passa pel lloc adequat, per l'indret d'un pas o port, no arribarà de Tortosa a la Terra Alta o vicever-

sa, ja que toparà amb una gran barrera rocosa, esquerpa i infranquejable, que li barrarà el pas, o en tot cas es veurà obligat a fer pura escalada per passar d'una banda a l'altra.

Quant a la catalogació de Mont Sagrat, aquesta muntanya ha estat confosa per la de la Punta d'Europa de l'Estret de Gibraltar, una de les Columnes d'Hèrcules dedicada, aquesta sí, a l'heroi de la mitologia grega i com a tal Mont Sagrat, però per fer una explicació general sovint es va d'una banda a l'altra en un tres i no res i s'interpol·la l'explicació i es confon. El mateix ha passat en altres moments d'interpretació d'altres autors. Tornant a dita serralada, d'aquí ve que aquesta rebi o tingui dos noms, el de Mont Caro equivalent a Mont de Roca, i el d'Els Ports, ja siguin de Tortosa o de Beseit, ja que si hom no passa per dits Ports o passos adequats existents no arribarà mai ni a Beseit, ni a Vall-de-roures, ni a Horta de Sant Joan, ni a cap altre indret de la Terra Alta, des de la marina, camins que en època antiga es feien a peu, amb cavall o mul, antics itineraris que circulaven per sobre d'aquesta serralada i que avui dia circulen per altres indrets, o bé han restat com a itineraris excursionistes; molts d'ells conserven l'itinerari antic esmentat, són Els Ports, o passos.

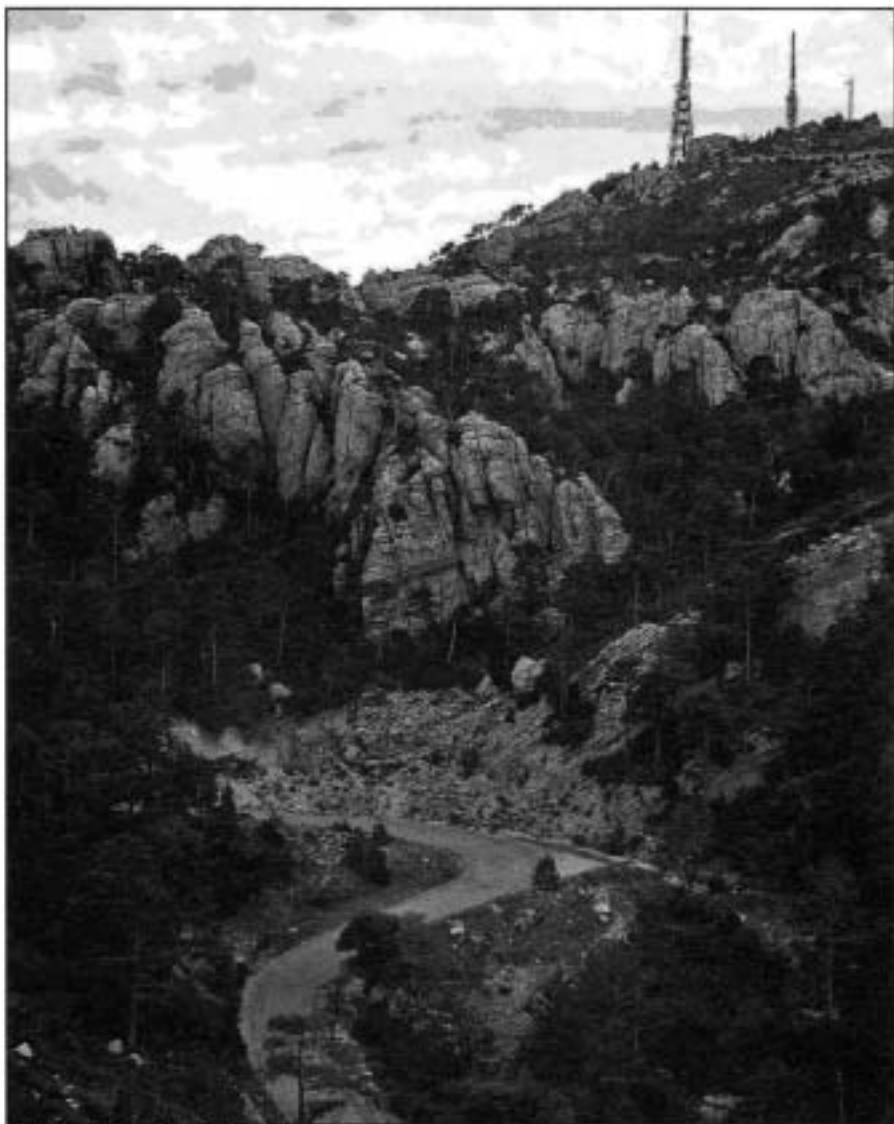
Dalt de dit massís del Mont Caro o Els Ports es troba també un curiós topònim repetit, el Tastavins: es tracta d'uns barrancs o fondos secs, on no s'hi troba aigua, no hi ha fonts, cal tastar el vi per apai-vagar la set, tal com feien els pagesos antigament, i d'aquí el seu nom.

També aquesta serralada del Mont Caro forma part del conegut Maestrat, Maestrazgo en castellà (i en alguns mapes castellans situen el nom a la Costa marina,

en comptes de dalt la Serra on realment pertany, així fan prevaler el domini espanyol), i el llarg d'aquesta serralada, des de Tortosa fins a Morella, fou donada en possessió dels grans Mestres dels ordres militars com foren els del Temple, de l'Hospital, dels Calatrava, del Sant Sepulcre, etc. D'aquí prové el nom de serra del Mestratge o Maestrat. Una part d'aquesta serralada, la del sector de Morella, era anomenada com a Serra Universal, o Monts Universals, que separen el regne de València del de Castella, serralada que circula de NE a SO; avui l'han reduït a una muntanyeta prop de Terol i prou, tot imposant noms de serres més petites que van de O a E. Dit d'altra manera, *El Imperio español cabalga*.

Palma i Palmarà, lloc pla, no palmerar de palmera: aquest topònim és d'origen català antic, i he cregut incloure'l per altres interpretacions anotades al llarg d'aquest conjunt toponímic que en alguna ocasió faig esment. Sobre el mateix tenim Palma de Mallorca, Palma d'Ebre, la Palma de Cervelló, el Palmarà de Vilanova i la Geltrú, tots ells situats en un pla. Cal recordar l'expressió antiga que s'usava per designar un lloc pla, és *pla com la palma de la mà*, per tant era el palmarà, lloc pla, no de palmeres com algú ha escrit, ni del característic bargalló, encara que en sigui país.

Antoni Ferrer

El Cargol del Mont Caro. Foto: Arxiu

JA TORNEM A TENIR BAR

Els socis de la Talaia ja ens podem tornar a trobar al nostre bar. Des del 30 de maig passat, el Xavi Gallardo i l'Anton Ruiz, membres del GET, són els nous responsables del bar, en substitució del Jordi Moya, que ho va haver de deixar per motius laborals. El Xavi i l'Anton van fer arribar a la junta directiva de l'entitat el seu interès per fer-se càrrec del bar i van presentar el seu projecte, que es va aprovar. Com molts de vosaltres ja haureu comprovat, la primera part del projecte, que ja és una realitat, ha consistit en reformar l'espai del bar i tornar-lo a posar en funcionament.

Així doncs, amb l'ajut de molts companys de la secció d'espeleologia, es va procedir a eliminar l'antiga barra i a construir-ne una de nova. Aquesta s'ha fet d'obra per tal que duri molts anys ja que, en principi, sembla que no ens mourem del carrer Comerç en molt de temps.

Un cop construïda la nova barra, amb la superfície superior de fusta envernissada, tocava pintar i decorar l'espai. I què millor que fer-ho amb un trencadís de ceràmica que va posar la paciència de més d'un dels col·laboradors, professionals del ciment o no, a prova. Finalment es va acabar i s'ha de dir que el resultat és espectacular. Una mà de pintura, amb una

encertada combinació de colors, una nova il·luminació i una neteja, a més d'una tele, un aparell de música i una cafetera, era tot el que faltava per posar el bar al dia. I ja està.

Ha estat molt més fàcil i curt explicar-ho que fer-ho. Si voleu més detalls, en Xavi o l'Anton us podran explicar amb pèls i senyals el procés complet de l'obra, però no us ho aconsellem, perquè us

lloc on ens podem reunir amb amics i companys, per fer la xerrada, per preparar les sortides o per recordar les que hem fet; però, alhora, és el lloc on podem prendre la cervesa, el cafè, fer una copa o, fins i tot, sopar.

La veritat és que des que el bar torna a funcionar dona gust veure l'ambient que s'està recuperant a la Talaia, veure joves i no tan joves compartir una beguda o un

entrepà i explicar-se les seves coses, comunicar-se, fer entitat. Ara que ho hem aconseguit, cal no deixar-ho perdre.

El bar es va inaugurar de forma oficial el 30 de maig passat amb una festa. La convocatòria del Xavi i l'Anton va ser tot un èxit i el bar i el pati es van quedar petits. Va obrir el foc l'humoris-

ta Rosendo, que va oferir una actuació molt distreta. Després, el grup *Los veinte duros*, amb la seva música i les seves cançons de temàtica particular i variada, van animar el personal fins ben entrada la nit.

Ja tornem a tenir bar, aprofitem-ho.

**Manuel Castillón
Anton Olivares**

Procés de reformes al Bar de la Talaia. Foto: Manuel Castillón

hi podrieu estar hores. A més, sembla que ja estan pensant en més millores...

I ara toca parlar una mica de la segona part del projecte. La qüestió és força senzilla: es tracta d'utilitzar el bar, el nostre bar; en poques paraules, de fer 'gasto'. Hem de ser conscients que l'Anton i el Xavi han dut a terme un gran esforç, econòmic i en hores de treball, per tirar endavant el seu projecte, que també és nostre perquè es tracta del nostre bar, del

ACTIVITATS CULTURALS

Divendres, 28 de març

La Margarida Paterna va presentar l'audiovisual *50 anys de la Marxa de la Talaia* amb imatges de la Blanca Forgas i de l'arxiu de l'entitat.

Divendres, 4 d'abril

L'Àngels Parés va presentar el llibre *Els joves i la segona República i la Guerra Civil al Penedès* i la Guisla Virella, una de les coautorres del llibre, va parlar de la *Unitat vilanovina a l'exili*.

Divendres, 11 d'abril

En Carles Gómez va presentar l'audiovisual *El Camí del Nord: Des d'Irun a Oviedo, etapes per Euskal Herria, Cantàbria i Astúries*.

Divendres, 18 d'abril

L'escriptora Mercè Foradada va comentar el seu llibre *En el presatge*.

Divendres, 25 d'abril

El professor Xavier Solà va parlar de *Manuel de Cabanyes, poeta del Penedès*.

Divendres, 9 de maig

En Jordi Camins, expert en glaciologia, va parlar d'*El canvi climàtic a les glaceres dels Pirineus. L'agonia de les masses de gel al Parc Natural Posets - Maladeta*.

Divendres, 16 de maig

En Jesús Santacana va presentar el seu audiovisual *El Camí del Nord i el Camí de la Costa: en BTT*.

Divendres, 23 de maig

Es va celebrar una sessió commemorativa dels 30 anys amb els *Indrets de Catalunya de Jordi Mir* amb les intervencions de Montserrat Bertran, Salvador Butí, Joan Cervera, Jaume Comellas, Albert Jané i Isidre Rodrigo.

Divendres, 30 de maig

Es va projectar l'audiovisual *Brahms i Bernstein a Viena* del concert núm. 2 per a piano i orquestra de J. Brahms, amb comentaris a càrrec de Miquel Bernadó.

Dijous, 5 de juny

Es va inaugurar l'exposició *Flors en el paisatge de primavera* amb fotografies de Josep Blanes, Salvador Butí i Nati Salvadó.

Divendres, 6 de juny

A l'edifici Neàpolis es van projectar les pel·lícules *Searching for the Coast Wolves* de Richard Matthews (Alemanya) i *La Montagne Perdue* de Christian Deleau (França).

Divendres, 13 de juny

En Joan Vallès, catedràtic de Botànica de la UB, va fer una conferència sobre *El país de les estepes i els cavalls. Dos cops d'ull d'un botànic a Mongòlia*.

Divendres, 20 de juny

L'historiador Jordi Vidal va parlar d'*Els fills de la perdició. El bandolerisme i el Penedès, entre els segles XVI i XVII*.

Divendres, 27 de juny

La Imma Laborda va presentar el documental *Ruwaishid* d'Antoni Motas (Premi del Públic 2004 Westcliffe Film Festival, Colorado, EEUU).

L'exposició *Flors en el paisatge de primavera*. Foto: Agustí Poch

patrocina:

ct*obra social
caixaterrassa

organitza:

Agrupació Excursionista
Talaia
Secció de Cultura

VIDRES VILANOVA

roure

TALLER D'ALUMINI I VIDRE

Av. Eduard Toldrà, 73

Tels. 93 893 61 34 - 93 893 15 92

Fax 93 893 17 99

Mail: aluminis@vidresroure.com

INTER SPORT OLARIA

A Vilanova:
Pl. Soler i Gustems, 5
Francesc Macià, 50
Francesc Macià, 101

A Vilafranca:
La Parellada, 18

Al Vendrell:
Àngel Guimerà, 32

A Sitges:
Sant Francesc, 18

TOT PER A L'ESPORTISTA

Intersport Olaria us ofereix un bon assortit de botes, motxilles i sacs per a tot tipus d'excursió i senderisme. Amb el suport de les marques

McKinley
Alpina
Boreal

Ferrino
Atomic
Chiruca

Salomon
Rossignol
Petzl

Trango
Columbia
Descente

que et garanteixen un bon material per a cada ocasió.

I a més, durant aquest mes, els socis de La Talaia us podeu beneficiar d'un 10% de descompte en els articles de muntanya.

**Ja coneixeu el local remodelat
del bar de l'entitat?**

**Un bon lloc per a trobar-se amb els amics
i prendre una copa o bé sopar**

**Obert els dilluns, dijous i divendres
a partir de quarts de vuit del vespre**

Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana d'alpinisme i Escalada

Ampla
col·laboració de:

L'esport
mou Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de la Vicepresidència
Secretaria General de l'Esport

X COPA CATALANA DE MARXES TÈCNIQUES REGULADES

30 de març

50ª Marxa d'Orientació per Descripció
Agrupació Excursionista Talaia

6 d'abril

7ª Marxa Combinada
Centre Excursionista de Catalunya

20 d'abril

11ª Marxa de Sants
UEC de Sants

27 d'abril **Campionat de Catalunya**

60ª Marxa de Regularitat i Orientació
Club Excursionista de Ripoll

18 de maig

49ª Marxa de Regularitat
Grup Excursionista Campdevànol

1 de juny

52ª Marxa d'Orientació
Unió Excursionista Sant Joan de les Abadesses

5 de juliol

2ª Marxa Nocturna de Regularitat i Orientació
Club Centre Excursionista d'Avinyó

5 d'octubre

45ª Marxeta (Sistema Dufour)
Centre Excursionista Molins de Rei

19 d'octubre

14ª Marxa Dufour
Club de Futbol Reddis (SE)

16 novembre

31ª Marxa de Regularitat de les Terres de Lleida
Centre Excursionista de Lleida

23 novembre

54ª Marxa de Regularitat
Centre Excursionista de Badalona

30 novembre

45ª Marxa d'Orientació "El Cuc"
U. E. Catalunya de Cornellà

MARXES TÈCNIQUES REGULADES - 2008

Informació
i inscripcions:

www.feec.cat

TRAVE 4
EQUIPAMENT TÈCNIC ESPORTIU

